

Našo rok številk je velja s
čravo vred dili v Mariboru s
čravnim na dobi za edo leto
po leta 20 K. za četrt leta
liven Jugoslovje 30 K.
Korčula se počne na uprav-
lju Slovenskega Gospodarja
v Mariboru, Korčenska cesta št. 5.
Za se dopočitja do odgovodi,
korčula se plačuje naprej.
Telefon Štev. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaje "Ketol" inikovnega društva
dohvali na tem posebne mi-
ročnosti. — Uradništvo Korč-
ula in Št. Števnik se ne vradi
upravljati Jugoslovje Korčula
in zato in rekonstrukcija. Co-
inseratom po dočperju. Za
kratko ogles primere po-
Nezapis rekonstrukcije so pos-
proča.
— Telefon Štev. 220. —

51. tgv.

Maribor, dne 15. decembra 1821.

55. letnik.

Nekaj o vladni krizi.

Radikal Pašič.

Pašičeva vlada je zabolila na vseh kencih ter krajih v tako globokem zagatu, da se je zbal odgovornosti za njen početje sam ministrski predsednik Pašič.

Preteklo nedeljo se je namreč začelo glavno zborovanje srbske radikalne stranke v Beogradu, Pašič je v očigled tež glavni skupščini svoje stranke se še pravočasno zavedel, da ga bodo radi slabega vladanja njegovega kabina pozvali lastni pristaši na odgovor. Da bi se pa lahko pred lastno stranko opral po Pilatovu in zvrnil občeno nezadovoljnost cele kraljevine s sedanjim vladnim početjem na demokrate, je izvral kar nenadoma in nepričakovano vladno krizo.

Pašičeva vlada je odstopila, kralj je sprejel ostavko, a zopet poveril načelo za sestavo nove vlade Pašiču. — Pašič je navidezno sprejel ta mandat.

Pri pogajanjih za sestavo novega kabina se je obrnil Pašič do načelnikov opozicije, v zavesti, da ne bodo tamkaj nič opravili. Ker mu je izjavila opozicija, da pri občenem nezadovoljstvu, ki ga je povzročila ravno sedanja Pašičeva vlada, nikakor ne more stotiti zopet v vlado pod Pašičevim predsedstvom, je Pašič sporočil kralju, da on ne more sestaviti vlade.

Demokrat Davidovič.

Do stari navadi se je obrnil kralj po neuspeli Pašičevi nalogi do predsednika demokratske stranke Davidoviča, naj on poizkusi sestaviti vlado. Davidovič je sprejel od kralja mu zavzano nalogu, a se ni obrnil po Pašičevem receptu najprej do opozicije — ampak do sedanjih vladnih strank.

Davidovič je najprej pritisnil na kljuko Pašičeve sobe in ga vprašal: pod kakimi pogoji bi se zopet vladno pobratili radikali z demokrati. Pašič pa je g. sestavitelja nove vlade prav nakratko odpravil, češ: da on ni nikakor pooblaščen mu sam dati odgovor glede radikalnih pogojev za vstop v njegovo vlado, ampak se mora prej tozadovno posvetovati s celim radikalnim klubom. Pašič je namreč namezna zavlekel odgovor, ker zboruje sedaj glavna skupščina radikalne stranke.

Pri radikalih je torej Davidovič slabo naletel. Od Pašiča je romal k Turkom in našim samostojnim, ki so ga kot znani koritari že komaj čakali. Posebno samostojni so takoj pristali, da vstopijo v vlado z demokrati — samo da obdržijo v svojih rokah eno ministrsko korito.

Zaklad na otoku.

Na angleškega prevedel Paulus.
(Dale.)

"Človek, ki si je tri leta grizel nočite na takemle zapuščenem otoku, Jim. Le govori več tako izbrano, karor vi —! In zato se vam je zdelo, da se mu meša —. In sira, pravite, da si je tako hudo želel?"

"Da, gospod doktor, sira!" sem odgovoril.

"Glejte, Jim, vidite, kako pride, če je človek izbran in sladkosneden —? Pa dobro! Ste videli mojo tobačnico, Jim? — Da! — Pa vendar veste, da ne nosljam. To pa zaradi tega ne, ker hranim v svoji tobačnici košček parmezanskega sira — sira, ki ga dela v Italiji, zelo redilen je. Dobro torej — ta sir dobi Ben Gunn!"

Pred večerjo smo zagreble ubogega starega Toma. Z odkritimi glava mi smo stali nekaj časa krog groba in molili —.

Drv smo mnogo nabrali, pa kapitanu jih še ni bilo zadosti. Zmaja je z glavo in pravil, da moramo jutri iznova na delo.

Za večerjo smo dobili košček pre-

Tudi naš Jugoslovanski klub je vprašal Davidovič za mnenje glede so udeležbe pri njegovi vladni mizi. V imenu našega kluba je povedal Davidovič dr. Korošec, da zahteva njegov klub: spremembo ustave, spremenitev finančne politike, odpravo korupcije in da se mora povabiti v parlament tu di Hrvate. Demokrati pa nikakor ne bodo pristali na te pogoje, radi tega se tuđi Jugoslovanski klub ne bo več pogajal z njimi.

Odklonilen odgovor je prejel Davidovič tuđi od zemljoradnikov, — ki sploh nočejo nič slišati o kakem vladnem sodelovanju z demokrati in radikali. Hrvatov pa menda g. Davidovič sploh niti povabiti ni upal, naj mu pomorejo pri sestavi vlade. Za vlogo pod predsedstvom Davidoviča so torej samo: demokratje, Turki in samostojni. Z mandatom za sestavo nove vlade je g. Davidovič še slabše odrezal kot starosta Pašič.

Kdo pa sedaj?

Niu Pašiču, niti Davidoviču ni uspelo sestaviti vlade. Na koga se bo kralj sedaj obrnil, še ni znano do trenutka, ko to pišemo. O osebi, ki bi naj sedaj sestavila vlado, bo odločila sedaj zborujoča glavna skupščina radikalov. Kot kandidata za sestavo vlade prideva v poštev Pašič, ki bi se zopet vladno pobratil s spremembo ministriških korit z demokrati, Turki in samostojnimi, in pa Protič, ki se bo skušai nasloniti na opozicijo in Hrvate brez demokratov.

Vsekako pa se bo sedanja vladna kriza vlekla po znanem receptu beograjskih politikov: Imamo za sestavo nove vlade dovolj časa, ker ministri vlečejo tudi za dobo krize mastne plaze, poslanci pa tudi v odgovoditv parlementa dnevnice. Naroč pa se bo morati mazati s potrežljivostjo, dokler ne bo potegnil iz krize vladnega voza Pašič ali Protič, ali pa dobimo vojsko diktaturo.

Starši, pozor!

Kakor ste že čitali v "Slov. Gospodarju" je brezverski, liberalno-samostojni višji šolski svet sklenil v svoji seji, da se odpravijo vse šolarske maše razun ob državnih praznikih in da otrokom ni treba obiskovati verskega pouka v šoli.

S tem sklepom so se sedanji liberalno-samostojni vladinovci popolnoma razkrinali in jasno so pokazali vsem krščanskim staršem, da nočejo verskega pouka v šoli, da nočejo verskih vaj, da nočejo več naše nezne slovenske mladine vzgajati po starodavnih

kajene svinjetinē, prepečenca in koza rec groga.

Po večerji pa so sedli trije starejšini, graščak, kapitan in zdravnik, v kot in se djali na posvetovanje.

Zdele se je, da so pri kraju s svojo pametjo. Naše zaloge so bile tako skromne, da bi nas lakota prisilila k predaji dolgo preden bi prišla pomoč. Naša rešitev bi le bila, če bi postrelili toliko upornikov, da bi ali sneli svojo črno zastavo in se uklonili, ali pa pobegnili s "Hispaniolem". Od 19 jih je bilo živih le še 15, od teh sta bila dva ranjena in eden vsaj — tisti, ki ga je graščak obstreli pri topu — težko ranjen. Naši streli so morali torej biti zelo previdno in dobro pomerjeni, — saj je šlo za naše življenje.

Pa še dva zaveznika smo imeli — rum in mrzlico.

Pri, rum, je bil že na delu za nas. Ceravno so taborili uporniki za cele pol milje oddaljeni od nas, smo jih čuli, kako so kričali in peli pozno v noč. — Glede mrzlice pa je zdravnik stavil svojo lasuljo, da jih bo, preden mine teden, polovica ležala na tleh; ako bodo ostali spodaj ob močvirju. In povrh so bili še brez zdravil —.

"Tako stote stvari!" je dejal. —

načelih naših praščedov, ampak da jim je ljubše, če zavlada med našo mladino brezverski, židovski duh.

Liberalno učiteljstvo je z veseljem pozdravilo te sklepe in z navdušenjem se bo ravnalo po njih. Solski nadzorniki plavajo v liberalni vodi in od njih ni pričakovati zmernih, posredovalnih korakov. Tako vidimo, da je ves današnji šolski aparat krenil po "višjem" naročilu na brezverska po-

ja. Kaj pa hočejo s tem doseči?, se vprašajo naši starši! Ali nismo mi, naši dedi in pradedi sto in sto let srečno in zadovoljno živelj v naši krščanski veri? Ali nismo gospodarsko napredovali? Ali smo imeli kako skodo od tega, če smo poslušali v šolski krščanski nauk in hodili k šolarskim mašam? Ali bodo sedaj, če se to odpravi, manjši davki? Ali bo obleka cenejsa? Ali ne bo več treba delati za vsakdanji kruh?

To vse bo ostalo pri starem, dragi moji, in še hujše bo! Liberalno-samostojna klica hoče iz sreča naše mladine iztrgati potom brezverske sole zadnjo seme krščanskega mišljenja, katerega je vcepljal v otroško dušo krščanska mati — v predšolski dobi. Otroku se naj zamori v srcu čut krščanskega pravljosti, da ne bo v poznejših letih, kot gospodar in gospodinja čutili, kako mu brezversni verižniki in trgovci, špekulantji in židovi, banke in kapitalisti praznijo žepe. Hočejo ga spraviti tako dalec, da bo istotako izrabljali svetje težake, hlapce in dekle, da bo z isto brezsrečnostjo goljujal, odigral in kradel, kakor to dovoljuje nekrščanski židovsko-kapitalistični duh. S proti versko gonjo hočejo tudi uspavati naše obrtnike po deželi, da ne bi čutili, kako jih deva, židovski kapital potom večje konkurenčne zmožnosti v brezdelje in siromaštvo. Uspavati pa hočejo tudi delavce in težake po deželi, mestnih in fabrikah, da ne bi čutili, kako postajajo brezpravni sužnji kapitali.

Zato kličejo: proč z verskim poukom iz šole, proč s šolskimi mašami, proč z vero! Ako iztrgajo naši deči vero iz srca, ljubezen do pravljnosti, usmiljenje do rewežev in siromakov, potem vedo, da je njihovemu umazanemu hotenju in mišljenju prosta pot. Dokler pa bodo naši duhovniki po Šolah učili veronauk in vsajali v nežna otroška srca božje resnice: ne kradne, ne goljujaj, ne laži, ne ubijaj, ne prešestuj, ne zanjuči očeta in matere, iubib Bogu čez vse, svojega bližnjega pa, kakor samega sebe itd. — tako dolgo jim pšenica ne bo šla v klasje.

Minula svetovna vojna je jasno

"Ako nas oni ne postreljajo prve, — mislim, da bodo veseli, če se bodo kolikortoliko zdravi kmalu mogli pobratiti. „Hispaniola“ je dobra jadrnica in navsezadne se lahko spet lotijo svojega starega poklica — ropanja na morju!"

"Prva ladja, ki sem jo kedaj izgubil!" je pripomnil kapitan Smollett.

Lahko si mislite, da sem bil do smrti utrujen. In ko sem končno zaspal po dolgem kihanju in kašljaju, sem spal kakor kladja do ranega jutra.

Nemir v koči in glasno govorjenje me je zbudilo. Pogledal sem krog sebe —.

Tovariši so že zdavnaj pozajutrivali in kup naših drv se je za polovico povečal.

"Bela zastava!" je nekdo rekel in kaj nato začuden vyzkliknil.

Planil sem po koncu, pohitel sem k strelni luknji v steni, si mel oči in gledal, kaj bi bilo.

XX.

Zares, onstran plota sta stala dva moža Eden je nosil kos belega platna v roki in mahal z njim, in poleg njega je na svoji bergli mirno slonel — Silver.

pokazala, kam nas vodi brezverski duh. Goljulije in tativine, ropi in uboji, nesrecni zakoni in uničeno družinsko življenje so plod tega brezverskega duha. Morala je globoko pada, poštenost je skoraj izginila. Se le sedaj, po treh letih miru se je začelo nekajliko svitati in obračati na bolje. Zdravo, ne pokvarjeno jedro v našem narodu je začelo zmagovali, zaslepljenemu in zapeljanemu ljudstvu so se začele odpirati oči in klice versko-naravne vzgoje so začele zopet poganjati. To dejstvo pa je prestrašilo vse sovražnike vere in verske vzgoje otrok. Začeli so uvidevati, da je rayno versko-naravni pouk največji škodljivec nihovim temnim mahinacijam. In ker so prišli pri zadnjih volitvah vsled sprošnje povoje posurovelosu in neurejenih razmer na vladno krmilo, so si mislili: Zdaj ali nikoli! Ali vržemo verski pouk sedaj iz šole, ali pa se nam to nikoli več ne posreči. Zadnji sklepi višega šolskega sveta kažejo, da so se z vso vnero lotili tega dela.

Starši pozor! Naša krščanska, slovenska domovina ve, da se ne strinjate s temi sklepi, da nočete pustiti, da bi se v nežnih srcih vaših otrok zamoril verski čut in našdomestila otroška nedolžnost z brezversko surovostjo, da nočete pomagati pri metanju križev iz šoli, da nočete zabraniti vaši lastni križi vstop v svetišče božje in k šolarskim mašam; za to pa morate pri vsaki priliki jasno in glasno, junaško in neustrašeno zahtevati na vseh sestankih in shodih, pri vseh rojih in zborovanjih:

1. Vsi otroci morajo biti deležni verskega pouka v šoli.

2. Ukinjene nedeljske in tedenske šolarske maše se morajo zopet vpeljati!

Sovražnikom verskega pouka in šolarskih maš pa kličemo: Naš krščanski narod je podoben spečemu velikanu. Ne dražite in ne zbadajte ga. Ako se zbuditi, bo pometel z vsemi elementi, ki mu hočejo iztrgati najdražji biser: vero iz sreča nedolžnih otrok!

Samostojne slike.

Slike imajo to nelepo lastnost, da kadejo, kar morejo, zlasti takšne reči, ki se svetijo. Take slike se tudi naši samostojne živi. Ker se njihova dela črta in na njih opaziti niti ene svetle točke, zato kadejo tiste svetle črte, ki jih zapazijo na drugih. Vično je zavita usoda našega kmeta, odkar so samostojni na vlad. S samostojnimi nebes, na katerih kraljuje Puhelj, s katerih se sladkomilo smeje

Zelo zgodaj je še bilo in najhladnejše jutro, kar smo jih doživeli na našem potovanju. Mraz je prešinjal mozeg in kosti. Nebo je bilo jasno in čisto in vrhovi dreves so žareli v južnem solncu. Prostor, kjer sta stala Silver in njegov spremišljalec, pa je bil še ves v mraku in do kolen stačila v nizki, gosti megli, ki je ponosni prilezla iz močvirja. Mraz in megla sta pripovedovala o zares žalostnem življenju na tem zapuščenem otoku. — Vlažen, mrzličen, nezdrav kraj je bil!

"Ostanite v koči!" nam je rekел kapitan. "Stavim sto proti eni, da pripravljajo kako izdajalsko zvijačo!"

Zaklical je upornikoma: "Kdo je? Sto' ali pa streljam!"

"Bela zastava!" se je oglašil Silver.

Kapitan je stal v veži naše koče, in se skrbno čuval, da se ni izpostavljal kaki zavratni, izdajalski krog.

"Zdravnikov stražni oddelek — naprej!" je poveljeval. "Livesey k severni steni, prosim; Jim k vzhodni Gray na zahod. — Graščakov oddelek — baši puške! Brzo, možje, previdno!"

Zopet se je obrnil k upor.

Drofenik, grdo gleda Mrmolja, zabavljaj Urek, padajo na našega kmeta sa bremenom, eno težje kot krugo. Poslanci Kmetske zveze in Ljudske stranke se odločno, in vztrajno trudijo ta bremena od našega ljudstva odvaliti ali vsaj olajšati. In če se jim to posreči, začnejo samostojni lažnjivi kljuki se priduševati: To smo mi storili.

Tako je med drugim s trošarino na vino in s prijavo in kontrolo vina v kleteh. Znano je, da so samostojni gospodje našemu slovenskemu kmetu vinogradniku in v obče našemu ljudstvu povišali trošarino na vino. Predno so samostojni prišli na vladu, je trošarina znašala 9 dinarjev pri litri, ko so samostojni v zvezi z dnešnjem zavladali nad slovenskim ljudstvom, se je zvišala na 1 K 40 vin. Lep samostojni blagoslov! Vrhutega se samostojni našemu kmetu z ministrsko naredbo naložili dolžnost, da mora finančni oblasti prijaviti ves svoj vinški pridelek, odpreti svojo klet finančnem organom, ki mu pregledovajo klet, preščešči vse sede in z veliko natančnostjo se popišejo. Se lepša samostojni na dobrota! Poslanci Kmetske zveze so z vso odločnostjo nastopili zoper takto postopanje s slovenskim kmetom. Zahtevali so, da se te določbe morajo na vsak način odpraviti. Z vso odločnostjo so se zavzeli za obrambo slovenskega kmeta v Beogradu. Minister financ njegov zastopnik dr. Krizman — je obljubil, da bo storil, kolikor more v omiljenje teh določb. Za drugi dan, tako je reklo, je sklical posvetovanje svojih uradnikov, katerim so se pridružili samo ojni poslanci.

Iovnju samostojni poslanci niso dosegli učesar. Finančno ministrstvo je vztrajalo pri vseh določbah mi istinske naredbe. Ko sta naslednji dan poslanci dr. Hohnjec in Sušnik prišli k dotednjemu načelniku v ministrstvu, jima je odgovoril, da se je včeraj posvetoval s samostojnimi, da pa ne more odstopiti od naredbe, marveč se ta naredba (napoved vinskega pridelka, pregledovanje kleti po finančnih organih) mora izvršiti v vseh točkah. Poslanca dr. Hohnjec in Sušnik sta mu na to v dolgem razgovoru navedla vse stvarne razloge zoper to naredbo in z odločnostjo zahtevala, da se ista ne sme izvrševati, marveč se mora po stopati, kakor pred letom in dvema letoma. Razlogom in zahtevami naših poslancev se je gospod načelnik končno udal. In ta uspeh si sedaj lastijo samostojneži. Pa zaman! Samostojni so našemu ljudstvu naložili bremena, neprijetnosti in razburjenja. To značilo! Pomagati našim ljudem in jih rešiti izkorisčanja, neprijetnosti in nadlegovanja, tega ne znajo. To morajo storiti poslanci Kmetske zveze in Ljudske stranke. Potem pa pridejo samostojni in bi radi uropali te naše zastuge. Pa jih ne pomaga nič.

Ce sraka kaj ukrade, je to ukrazeno, pa ne neno. Isto velja o samostojnih, ki bi radi kradli zasluge drugih. Svojega namena pa ne morejo do seči, ker naš narod dobro pozna samostojne srake.

„In kaj hočeta z vajino belo zaštavo?“ Je zavpil.

Silverjev spremjevalec se je oglašal:

„Kapitan Silver, gospod, prihaja, in hoče z vami govoriti o premirju.“

„Kapitan Silver — ? Ga ne poznam. Kdo je ta človek?“ je odgovoril kapitan Smollett. — In čuli smo, kako je pravil sam pri sebi: „Kapitan je že torej — ? Glej, kako naglo je napredoval!“

Sedaj je odgovoril Dolgi John:

„To sem jaz, gospod! — Tile siromaki so me izbrali za kapitana po vašem pobegu, gospod!“ — S povdankom je izrekel besedo „pobeg.“ — „Poda mo se, ako ste dostopni poštenjem po gojem. Edino, kar zahtevam, kapitan Smollett, je vaša beseda, da me živega in zdravega pustite preko plota nazaj in da počakate eno minuto, preden strelište!“

„Poslušajte me!“ je odgovoril kapitan Smollett. „Jaz in moji tovariši, mi nimamo niti najmanjše želje, da bi z vami govorili. Ako vi želite kaj povedati, pridite! To je, kar vam imam reči. Ce se pripeti izdajstvo, ga bode kriva vaša stranka — in Bog vam pomagaj!“

Ženska volilna pravica v zakonodavnem odboru.

V petek, 9. decembra, je bila v zakonodavnem odboru v Beogradu zopet razprava o ženski volilni pravici za občine v Sloveniji. Pri tej priliki so naši liberalci v gospodskih in kmetiških hlačah zopet pokazali, kako zanjčujejo in črtilo naše krščansko slovensko ženstvo. Zerjav in Kukovec, ki sta že podeljeno volilno pravico za občinske volitve slovenskemu ženstvu ugrabila, sta seveda odločno nasprotovala tej pravici, katero so mu svojčas podeliли celo srbski radikalci. Za Zerjavom je skovkal samostojni Drofenik in roanne zoper slovensko ženstvo. Ako dobijo slovenske žene volilno pravico, potem bodo, kakor je kričal nečiči se Drofenik, klerikalci slovenske žene v procesijah peljali na volišče. Samostojni junak Drofenik se tako bojni slovenskih žen, da jih v duhu gleda, kako gredo v procesijah na volišče ter glasujejo zoper samostojneže. Samostojni glavač se naj nikar ne varava! Ako ne bodo žene nastopile v procesijah, ker to prepoveduje liberalno-samostojna gospoda, pa bodo pri prihodnjih volitvah to storili možje. In pred to procesijo bo bežal malii Drofenik, da se bo veter lovil v nježovi obleki. Pri razpravi o ženski volilni pravici se je odločno zavzel za slovensko ženstvo in njegove pravice poslanci dr. Hohnjec, ki je izjavil, da je ženska volilna pravica bistvena točka programa naše stranke, od katerega stranka ne bo odstopila. Sedaj so demokrati in samostojni nazadnjaki v zvezl s svojimi srbskimi in turškimi priatelji še preprečili urešenje zahtev našega ženstva. Pa bo prišel čas, ko bodo ti nazadnjaki potisnjeni ob stran in takrat bo tudi slovenska žena prišla do svojih političnih pravic.

Komu se godi pri nas najbolje?

Naš ubogi kmet toži čez nezravnost davke, slabo letino in nedoplačljivo draginjo manufakturnega blaga. Delavstvo ima v primeri z vedno naraščajočo draginjo prehrane, obleke in obutve veliko prenizke plače in je posebno v letošnji ostri zimi do skrajnosti nezadovoljno. Uradnikom sicer vedno zvišujejo vsaj na papirju pri beograjski ministrski mizi mesečne plače, a v resnici pa se naše uradništvo komaj za silo preživlja in oblači. Ker so torej skoro vsi stanovi naše kraljevine od delavja do kmeta in uradnika skrajno nezadovoljni radi visokih davkov, vsestranske draginje in pomajkanja najpotrebnješega, se nam vsviže vprašanje: Kdo pa je vendar v naši Jugoslaviji za malekostno delo najboljše plačan in se mu tudi najboljše godi?

V zadnjem „Gospodarju“ smo objavili, da so rešili naši ministri vprašanje draginje samo zase s tem, da so si dvignili mesečne plače na tisoč

„To mi zadostuje!“ je vpil Dolgi John veselo. „Vaša beseda mi je popolnoma dovolj! Jaz vem, kdo je poštenjak, bodite prepričani, da vem!“

Videli smo, kako je mož z belo zaštavo skušal zadrževati Silverja. Pa ta se mu je glasno nasmejal in ga udaril po ramenu, češ, vsaka misel na izdajstvo od strani tehle poštenjakov je nespametna.

Sopil je k plotu, vrgel črez svojo telo, se prikel za kole, dvignil svojo eno nogo in z veliko močjo in srečnostjo preplezal plot in skočil na dvorišče.

Tako sem bil, to moram povedati, zaverovan v poslušanje in gledanje, da sem čisto pozabil na svojo stražno dolžnost. Zapustil sem svoje strelne luknje in zlezel kapitanu za hrbet.

Sedel je na pragu, z lakti na kolenni z rokami si je podpiral glavo, nalatino je žvižgal in zrl v studenec, ki je vrel iz svojega železnega kolata v pesek.

Silver se je bridko mučil po griču navzgor h koči. Strmina je bila precešna in med debelimi štori in v menkem pesku sta mu njegova bergla in negova ena noga prav malo koristili. Pa molče in možato se je trudil

in tisoče dinarjev. Torej naši „modri“ ministri ne čutijo ne teže davkov, ne draginje in so menda glede telesnih potreb gotovo zadovoljni.

Za našimi ministri in diplomati pa pridejo takoj naši poslanci, ki, dasi na vedenih počitnicah in oddihih, nikakor ne pozabijo pri rastoči draginji na povišanje svojih dnevnic. Se pred nedavnim časom so si zvišali poslanci dnevnice od 100 dinarjev (400 K) na dnevno 120 dinarjev (480 K). Zopet pa že javljajo iz Beograda, da pride pred parlament predlog, da se povisajo poslanske dnevnice od 120 dinarjev na 200 dinarjev (800 K) dnevno. Da bo to predlagano povišanje dnevnic poslancev sprejeti od skupščine, je gotova stvar, ker se tudi poslanci zavajo resnice reka: Bog je sam sebi najprej ustvaril brado.

Mi bi nikakor ne bili poslancem nevojšljivi ministrskih plač, ako bi res kaj delali in dosegli na polju znižanja davkov, draginje in skrbeli za zmanjšanje občne nezadovoljnosti. Ker pa nasprotno resnica, se ne strinjam s povišanjem dnevnic poslancem. Iz Beograda vedno izdajejo oklice, naj narod štedi in štedi, a ti oklici veljajo samo za revnejše sloje, ker ministrum in poslancem, ki si vedno sanai zvišujejo mesečne plače, ni treba štediti.

Slavnaj ministrska in poslanska gospoda je pač pri nas mnjenja: Kdo za narod misli in dela (vsaj v domisljiji!), pa naj tudi uživa mesto naroda narod hoče vse plačati . . . ?

Iz poglavja o nepotrebnih davkih.

„Slov. Gospodar“ je že prinesel izvleček iz državnega proračuna, v katerem so zabeleženi ogromni izdatki za vzdrževanje vojaštva, oficirjev in žandarjev.

Danes pa se hočemo dotakniti le enega izdatka na račun davkoplačevalcev, ki je tako nepotreben kot peto kolo pri vozu.

Ljubljanski „Novi čas“ poroča, da izdaja vojno ministrstvo za vse naše oticirje in vojaške uradnike brezplačno list „Ratnik“, ki izhaja vsak mesec v Beogradu na 180—200 straneh. „Novi čas“ je okroglo preračunal, da stane vsaka izdaja tega lista 301.500 kron, kar znese na leto 3,618.000 K! V ravnonkar omenjeno milijonsko sveto pa niso vstete plače za urednike tega lista, upravnike in dopisnike, ki se raztezojot gotovo tudi v milijone. — Vsi stroški za izdajo „Račnika“, aki jih nizko in okroglo računamo, bi gotovo znašali letnih 4 in ½ milijona K.

Lansko leto je seve vojno ministrstvo določilo naročino tega lista na letnih 32 K, kar bi pa bila premalo vrgla naročnina, to bi bila krila drž. blagajna. A niti se naročnine niso hoteli plačevati za list več kot zelo dobro plačani oficirji, vsled česar je ukinilo vojno ministrstvo naročnino z naredbo, da dobivajo mesečnik „Ratnik“ vsi naši oficirji brezplačno. Z drugimi besedami povedano: Oficir -

kvišku in končno prilezel pred kapitanom.

Jedrnato ga je pozdravil. V svojo naložjo obliko se je vtaknil na ta obisk Velikanska, sinjemodra suknja, z egrovimi kovinastimi gumbi okrašena, mu je segala prav dol dō kolena in lepa nova mornarska čepica z dolgimi trakovi mu je visela v zavilniku.

„Tu ste torej, moj mož!“ mu je rekkel kapitan in dvignil glavo. „Le se dite!“

„Ali mi ne boste dovolili, da vstopim, kapitan?“ se je prizvedel Dolgi John. „Mrzlo jutro je in huoc je, sedeti v mrazu tule zunaj na vesi!“

„Glejte, Silver, mu je dejal kapitan, če bi bili ostali pošten človek, biše danes lahko sedeli v „Hispanoli.“ — Sami ste si krivi! — Ali je moj kumar — in v tem slučaju se to lepo ravnalo z vami — ali pa ste kapitan Smollett, upornik in morski roper, — in všečice vaš čakajo!“

„Dobro, dobro, gospod kapitan!“ je odgovarjal Silver in sedel v pesek, kakor mu je bilo zapovedano. „Pomagati mi morate in mi podati roko, da se izvlečem iz blata, v katerega sem zašel. — Ampak prijeten, udoben pro-

jem plačujejo mesečno glasilo vsi davkoplačevalci naše kraljevine.

Izkoriščevanje in goljufija.

V prvi polovici 1. 1920 je ministrski sve odredil, da se naj potom javne licitacije proda in Mostaru 35 vagonov graha po 8 K za kg. Ker se je v tistem času plačevalo na tržišču za grah komaj K 6.50, je omenjena začeta graha ostala neprodana. V septembru istega leta pa je ministrstvo proda — seveda ne potom licitacijo — mostarski grah trgovcu Ružiču in Marijanoviču, prvemu iz Sarajeva, drugemu iz Zemuna, — za tri krone. Trgovca sta z grahom spekulirala in za to ga nista pravočasno dvignila. Pogodba je potem takem zgubila pravno veljavnost. Ministrstvo je na to znižalo ceno grahu na K 2.20, čeprav so ga plačevali na trgu po K 12.50, in sarajevsko poverjstvo za socialno skrbstvo je odposlalo posebnega delegata, ki naj bi pospel predajo graha obema trgovcem. Okružni načelnik Vulovič se je odločno uprl tako nezasišanemu in javnemu „pljačkanju“ (ropanju) države, toda zastonj. Upiv tajnih sil v Beogradu je močnejši nego državna korist. Na ta način bosta Ružič in Marijanovič z mostarskim grahom oškodovala državo za nič manj nego 1,700,000 K. Govori se, da bosta „zaradila“ nadaljnih 20 do 30 milijonov v kupčijah z grahom še v Sarajevu, Brodu, Zemunu in Beogradu, kjer sta se ga istotako polastila kakor v Mostaru. Proti temu sramotnemu „pljačkanju“ države je narodni poslanec fra. Didač Buntić, (Hrv. Zajednica) vložil oster brzozni protest. V času, ko umira hercegovski narod vsled pomanjkanja živil, se bogatijo porodičarske pijavke z okrvavljenimi milijoni. Zalostno, a resnično . . .

Nashi pojmi o draginji in novi davki.

V gostilni, doma, pri obedu, na sestankih, v železniškem vlaku — zeno besedo: povsod in ob vsaki priliki govorijo ljudje o draginji. Če draginjo se pritožuje kmet, delavec, trgovec, uradnik in obrtnik. Pa se izgovorimo mi nekaj besed o nadležni draginji.

V razprave o denarju kot plačilnemu sredstvu se ne bomo spuščali. S tem se bavijo dandanes le najboljši svetovni strokovnjaki in le oni se lahko zedinijo v takih vprašanjih. Ugotoviti pa moramo, da kljub vsem takim razpravam in pobiranju draginje velja samo zlato kot denar in da se vse vrednosti denarja preračunavajo na zlato. Ceprav se z navedenim tolmačenjem ne strinjam, hočemo v nadalnjem razmotrivanju ostati pri gonjenjem dejstvu. Dandanes primerjajo ljudje današnje cene s predvojnim cennimi. Iz razlik, ki pri tem nastanejo, si ustvarjajo svoje zaključke. Potem

storček je tole — ! Ah, tamle je Jim! Dorno jutro, Jim! — Gospod graščak, vaš siuga sem! — Zares, vi ste skupaj, kakor srečna in zadovoljna družina, da tako rečem!

Ako imate kaj povediti, moj mož, bi bilo bolje, da koj začnete!

„Prav govorite, gospod kapitan!“ je odgovoril Silver. Dolžnost je dolžnost, seveda! — Dobro, povem vam, to je bil mojsterski izpad, ki ste ga naredili pretečeno noč! Nekdo izmed vas zna prav izvrstno sušati sekirov. In ne bom vam prikrival, da so se nekateri moji ljudje prestrašili, — morebiti so se prestrašili vsemi, morebiti sem se prestrašil tudi jaz in sem zaravnitega danes tukaj in prosim za premirje. — Toda povem vam, v drugi se vam ne bo posrečilo! Stražili bomo in ruma se bomo izogibali prav skrbo! — Morebiti mislite, da smo bili vsi pilani?“

(Dalje prihodnjek)

Širite katoliške liste!

takem so predvojne cene nekako splošno merilo. In akoprav se tudi s tem ne strinjam in ne uvidevamo utemeljenosti tega merila — hočemo vendar kreniti po tej poti, ker ne vodimo kakve znanstvene razprave, pač pa pratično opazujemo draginjo.

Pričeti hočemo z denarjem — z zlatom: ostali bomo pri gornjem merilu. Pred vojno je veljala papirnata kruna toliko kot srebrna ali zlata, to pa zato, ker je papirnata, ozir. srebrna kruna bila „pokrita“ z zlatom. Kadarkoli si hotel, si dobil v državnih banki za papirnate krone — prave zlatnike, cekine. V trgovini in prometu ni nihče delil nikakih razlik med papirnatimi in zlatnimi kronami. Za papirnato kruno si lahko ravno toliko kupil, kakor za zlato.

Danes je to drugače. Danes stane na tuzemski borzi ena zlata kruna 35 naših odnosno 700 avstrijskih krun. Tako je po vsem svetu. Potem se ravna, ozir. bi se morale ravnati vse cene. Vse predvojne cene bi se morale potem takem pomnožiti s 35 in šele po tej množitvi je mogoča pravilna sodba o draginji. Po gornjem dejstvu je „drago“ torej samo ono blago, ki se danes ceni po 35 krat pomnoženi predvojni ceni.

Oglejmo si to na primerih. Pred vojno je stal liter mleka 20 vinarjev. Po računu 20 krat 35 bi liter mleka danes moral stati 7 K, ker bi to odgovarjalo vrednosti denarja. Ker pa stane mleko danes 19–12 K, lahko rečemo, da je mleko dandanes drago. Pred vojno si dobil kravo za kakih — 400 K. Taka krava bi dandanes morala stati (400 krat 35) 14.000 K. Toliko pa ne stane, zato pravimo, da je krava že nekoliko bolj po ceni. Pred vojno je stal hektoliter vina 40 krun. Po gornjem računu (40 krat 35) bi vino moralo stati 1400 K. Ker pa stane več, je vino dražje. Pred vojno je stal kg modre galice okoli 50 vin. Danes bi morala stati (50 krat 35) 15.40 krun. Galica stane danes več in zato je dražja nego pred vojno. Ta način računanja naj si zapomnijo pred vsem oni, ki kupujejo, oziroma prodajajo zemljo.

Tisti, kateri je cenil oral svoje zemlje pred vojno na 1000 K in je isto zemljo danes cenil na 20.000 K, ni pre cenil niti za en sam vinar: cenil jo je ravno tako, kakor pred vojno. Tisti, ki ta oral kUPI za 35.000 K, ga je kupil za predvojno ceno. Ce kUPI za 30 tisoč K je kupil po ceni. Ce bi bil tisti, ki je svoj oral zemlje pred vojno prodal za 1000 K, ta denar dobil v cekinih in jih danes menjal, bi dobil za 1000 zlatnih krun ravno 35.000 K. Zato je — kakor smo rekli — cena 35 tisoč K isto kakor predvojna cena.

Sedaj si pa oglejmo, kako stoji ta stvar v državnem gospodarstvu.

Državni in drugi uradniki plačujejo dandanes vse potrebuščine 35krat dražje nego pred vojno in zato zahtevajo po vsej pravici 35krat više plače od predvojnih. Ker tega ne dobivajo, zato vlada med uradništvtom pomanjkanje. Kdor ve, kaj se pravi, za slabo hrano ali plačo delati, se ne bo protivil zahtevam nižjega uradništva. Država mora svojemu uradništvu povisati plače vsaj toliko, da uradniki zamorejo živeti in si nabaviti svoje potrebe. (Kako lahko bi s tistimi milijoni, ki so jih plačali za centralistično ustavo, zamašili luknje pomanjkanja med uradništvtom! Op. ur.)

Samoobsebi je razumljivo, da državi ne pada denar z neba. Ko ona zviša svoje izdatke 35krat, mora zvišati tudi svoje dohodek. Toda proti temu se ustavlja vsi davkoplačevalci brez razlike. Mi vemo, da se zvišanje davkov ne bomo mogli odsegneti, in vemo, da so brezizjemno vse evropske države — celo Amerika — zvišale davke; čitali smo, da izdelujejo tudi v Beogradu načrte za zvišanje davkov. Ce bodo sedanje vladne stranke zvišale davke, zahtevamo upravičeno:

1. Da se naloži davke vsem državljanom brez razlike.

2. Da povišanje davkov ne sme ostati trajno, temveč samo tako dolgo, dokler vlada draginja. Davki naj so razmerno padajo s cenami.

3. Zemljiškega davka naj ne zvišajo, ker se zemljiška renta ni zvišala in se zato tudi zemljiški davek ne sme zvišati.

Nikdo ne plačuje davkov rade volje. Ce jih pa že plačujemo, zahteva mo s polno pravico, da se obdačenje ne vrši po dvojni meri.

Župani in občinski odborniki pozor!

Liberalci in samostojne pripravljajo našim županom in občinskim odbornikom nove limance. Med ljubljanskimi in mariborskimi demokrati se je radi razdelitev Slovenije na dvoje oblasti razvila ljudna borba. Ker se mariborski demokrati bojijo, da bi ljubljanski bratci s pokrajinskim namestnikom Hribarem vred, zmagali s svojo zahtevo po eni (nedeljeni) oblasti, hočejo izvesti nekak plebiscit ali ljudsko glasovanje za ustanovitev mariborske oblasti. Prepričani smo, da bodo liberalni centralisti nadlegovali naše župane, da naj se v imenu svojih občin s podpisom izjavijo za ustanovitev mariborske oblasti.

Zupani in občinski odborniki, somišljeniki Slovenske ljudske stranke! Ogromna večina spodnješnjevskih, prekmurskih in koroških občin se je odločno izrekla za nedeljivo, enotno in avtonomno Slovenijo, v kateri naj razen slovenskega ljudstva nikdo ne komandira! Mi nočemo nikakih oblasti, katerim bi načelovali iz Beograda imenovani kraljevi namestniki. Centralistični bi bo živil gal po naših hrbtih vse dolej, dokler ne izvojujejo popolne avtonomije ali samouprave. Samo uprave, kakor jih obljubljajo samostojni in demokratični centralisti, so navidezne, lažnive. Vsa oblast bo vtelesena v osebi „velikega župana“, ki bo sprejemal svoja navodila iz Beograda in se ne bo brigal za upravljene zahteve ljudstva. Pravočas o vasvarimo: ne podpisujte nobenih izjav za ustanovitev mariborske oblasti! Za vašimi podpisbi bi priznali veljavnost beografskega centralizma. Postali bi ubijalci svobode slovenskega ljudstva. Ne gre za eno ali dve oblasti, marveč za neodvisnost slovenskega ljudstva. Ce dobite sumljive dopise in okrožne poženite jih v peč. Samostojnim in liberalnim agitatorjem pokažite vrata in povejte jim, da ste neizprosn sovražniki beografskega centralizma. Bodite prepričani, da se proti volji Slovencev in Hrvatov v naši državi vladati ne sme in ne more!

Železniška zveza Gornja Radgona-Ljutomer.

(Dopis iz Ljutomera).

Naše težavne razmere v Ljutomerškem in prekmurskem okraju so znane. V naši javnosti in v našem časopisu pa ne najdejo onega zanimanja, katerega ta važna stvar zahaja.

In zakaj propadajo čim bolj naši lepi in bogati kraji? Ker se čez leto in dan nimamo železniškega prometa. Da se je proga Gornja Radgona—Ljutomer morala zaradi pomanjkanja premoga ustaviti, se je poročalo v naših časopisih kar s par besedami, tako mimo grede, ne oziraje se, kaj to pomeni, da je ena celotna dežela, v širokosti do 100 km odtrgana od drugega sveta in od drugih krajev naše države. In ta pozabljeni svet je eden naših najlepših in najplodnejših krajev.

Iz Maribora dobivamo z vozom razne predmete, ako vreme to dovoli. Druge predmete, kakor premog, drva, krmu, gnojilo, cement, apno itd. ni mogoče s tem sredstvom dovajati. Na tak način se podražuje nepotrebitno vsaka stvar.

Vsek človek se tretzimi možgani se vpraša: Ali je ta freba, da se ljudstvo tako muči in pusti gospodarsko propadati? Nobena industrija se ne more gibati, nobena trgovina širiti. Kmetijstvo propada in delavci so brez posla. in naša vlada gleda hladno-krvno to propadanje in ne učini nič, da bi se uredil železniški promet čez Avstrijo Maribor Ljutomer.

Neverjetno, da je treba toliko časa za ureditev take važne zveze in tudi ni verjetno, da naša država nima sredstev, da bi to vprašanje z Avstrijo dobrim ali grdim potom rešila. In zakaj so vzpostavljene vse druge železniške zveze z Avstrijo in samo pri nas ne? Prosimo vlado, da nam na to vprašanje odgovori. Vse vloge in deputacije so bile doslej brezuspešne. Tudi potrežljivost ljudstva ima svoje meje.

Prlek.

Politični ogled.

Kraljevina S H S: V Zagrebu so se vršile v nedeljo, dne 11. t. m občinske volitve. Izvoliti je bilo 50 občinskih odbornikov. Belgrajska vlada je namreč odstavila bivšega župana Vjekoslava Heinzl-a, ker je njegova stranka (Hrvatska zajednica) v občinskem svetu sklenila, da mesec Zagreb ne sme biti zastopano pri pogrebu kralja Petra. Zajedničarji so načrivali ta sklep z mržnjo napram centralistični politiki Pašićeve vlade. Ker posamezne hrvatske stranke niso mogle računati na uspešni izid borbe proti centralistom, so se pa združile v takozvani Hrvatski blok. Združile so se: Hrvatska republikanska seljačka stranka (Radičeva stranka), Hrvatska zajednica in Hrvatska stranka prava. Nosilec kandidatne liste Hrvatskega bloka je bil Stjepan Radič. Vse stranke — razen „bloka“ se je volilne borbe udeležilo še sedem strank — so razvile strastno agitacijo, prednjačil je seveda blok. Volitve so se vršile v najlepšem redu in miru. Zmagal je Hrvatski blok, ki si je prizoril od 50 — celih 36 mandatov. 14 mandatov so si razdelile vse ostale stranke. Ko je bil objavljen izid volitve, je po celem Zagrebu zavladalo velikansko veselje. Vršili so se manifestacijski obhodi, občinstvo je burno vzklikalo: „Zivijo Radič, živijo republika, živijo Hrvatski blok in neodvisna Hrvatska!“ Zvezcer je St. Radič imel pomemben govor, v katerem je podal pregled splošnega političnega položaja in rekel, da je zadnji čas, da se Belgrad spamerje. Ker je policija pričela zborovalce razganjati, je Radič pozval navzoče, naj se mirno razidejo, ker se ni treba baš za hrvatsko stvar in hrvatsko zmago. Volilni izid je bil sleden: Radikalni (Srbi) 154 glasov, noben mandat; socijalni demokrati 454 glasov, 1 mandat; demokrati 2546 glasov, 6 mandatov; neodvisni 819 glasov, 2 mandata; židje 691 glasov, 2 mandata; hrvatska stranka 363 glasov, 1 mandat; komunisti 1074 glasov, 2 mandata in Hrvatski blok — 15.297 glasov — 36 mandatov.

Irska: Med Irsko in Anglijo se se vršile cela stoletja srdite državno-pravne borbe. Katoliški Irči so se borili za svojo neodvisnost, pri tem pa so jih ovirali protestanti iz severne grofije Ulster. Anglija je v zadnjih letih s surovo silo zatirala irska stremljenja po neodvisnosti. Irske voditelje so preganjali na vse načine. Tako so za časa vojne v Dublinu usmrtili irskega prvoroditelja Sir Roger Caseymara. V zadnjem času, ko so Angleži uvideli, da tudi z orožjem ne morejo uničiti upornih Ircev, so pričeli z miroljubnimi pogajanji za sporazum. Angiški ministrski predsednik Lloyd George, tako človekoljuben državnik, je sporazumno z irskim predsednikom De Valero položil trajne temelje za irske angleške sporazume. Irči so potem takem dobili v okvirju angleške države popolno neodvisnost, kot Indija, Kanada in druge dežele, ki jih imenujejo dominijone.

Naši tečaji

za voditelje in voditeljice društev in krajevnih organizacij naše stranke, za župane in vse zaupnike se vršijo:

V Svetini za župnije Svečina, Spodnja in Gornja Sv. Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici in zahodni del St. Ilja v torek, dne 20. dec.

V Selinci ob Dravi za župnijo Selnica, Kamnica, Sv. Križ, Limbuš, Ruše, Puščava, Sv. Ožbolt in Sv. Duh v nedeljo, dne 18. dec.

V Breznu ob Dravi za vse župnije marenberškega okraja na levem bregu Drave in za župnijo Ribnica na Pohorju ter Kapljo v nedeljo, dne 18. decembra.

V Čirkovcah pri Pragerskem za župnije Dravskega polja v torek, dne 27. dec.

Pri S. Urbanu blizu Ptuja za župnije Sv. Urban, Sv. Andraž, Sv. Bolzenk, Sv. Lovrenc in del Vurberg-a v sredo, dne 28. dec.

Pri Veliki Nedelji za župnije gornjega dela velikonedeniške dekanije v četrtek, dne 29. dec.

V Središču za spodnji del ormoškega okraja v pefek, dne 30. decembra.

V Poljčanah za župnije Lašče, Poljčane, Makole, Studenice, del Sv. Jerneja, Loč in Kostriynice in Sladkegorje v soboto, dne 31. dec.

Pri S. Lenartu v Slov. gov. za cel lenartski okraj v pondeljek, 2. in torek, 3. januarja v dvorani gosp. Arnuša.

V Črni na Koroškem za Crno in skoliške župnije Mežiške doline, dne 6. januarja, na praznik Sv. Treh Kr.

V Prevajah za okoliške župnije ostale Mežiške doline v nedeljo, dne 8. januarja.

Agitirajte vseposod za občino udeležbo na vseh tečajih!

Socijalni tečaj v St. Lenartu. Dne 2. in 3. januarja se vrši v St. Lenartu za celi okraj dvodnevni socijalni tečaj. Govorniki pridejo iz Maribora. — Govorili bodo v vseh stvareh, ki sedaj zanimajo javnost, med drugim tudi o davčnem vprašanju. Vabljeni so na tečaj mladeniči, mladenke, možje in žene.

Izobraževalni tečaj v Brežicah bo dne 19. t. m. (pondeljek pred Božičem) v veliki dvorani Narodnega doma, Govorita poslanca Skoberne in Kraina in drugi. Govorniki bodo govorili: 1. o vaših kmetkih zahtevah, 2. o našem začrnuštvu, 3. o časopisu, 4. o davkih, posebno o dohodnini. Vabimo vse našo somišljenike brežiškega okraja, da se v obilnem številu udeležijo tega tečaja!

Zupanski tečaj v Celju se vrši na dan 18. t. m. (pondeljek pred Božičem) v vrvi dvorani pri „Belem volu.“ Ob 8 uri sv. maša v župnijski cerkvi, ob 9. uri začetek tečaja. Govorita dva govornika iz Ljubljane. Zupani in občni odborniki, pridite!

Tedenske novice.

Cenjenim naročnikom! V letu 1922 bo stal Slovenski Gospodar v Jugoslaviji celoletno 12 dinarjev ali 48 K. polletno 7 dinarjev ali 28 kron, čotrtletno 4 dinarje ali 16 kron. Izven Jugoslavije bo stal celoletno 25 dinarjev ali 100 kron. Ako bodo naši prijatelji napeli vse sile ter tako pridno agitirali za nove naročnike, da se število naročnikov podvoji, potem lahko obljubimo, da bo list izhajal vedno na osmih straneh. Naš list naj ne manjka v nobeni slovenski krščanski hiši!

„Slov. Gospodar“ se širi. Nas prični in dejavni razširjevalci so pridobili „Slov. Gospodarju“ izredno lepo število novih naročnikov. Agitacija se nadaljuje še do novega leta. Nabitelje novih naročnikov in pridno agitatorje bodemo imenoma navedli ob Novem letu. Le pridno naprej, vrli prijatelji in prijateljice naše! Vrste veliko apostolsko delo za preporod našega ljudstva. — Upravništvo nam poroča, da je od zadnjega našega poročila dobilo posebno mnogo novih naročnikov za „Slov. Gospodarja“, za „Stražo“ in za „Glasnik“ iz teles župnij: Mala Nedelja 60, Slov. Bistrica 56, Stranice 34, Sv. Križ na M. polju 58. Le naprej, le naprej, dokler je še vetrka kej!

Nove volitve za državni zbor ali skupščino so edina rešitev, da se razmere, posebno gospodarske v naši državi zboljšajo. Ce bodo demokrati in samostojne še nekaj časa v Beogradu na vladu, bo prišel birič in nas bo vse skupaj izbrali. Edina možnost je, da hočemo še kaž rešiti, da strmoljavimo sedanje vlado. Zategadelj moramo povsod zahtevati nove volitve.

Drofeniku se smejejo. Ko je Drofenik v zakonodajnem odboru nekaj govoril zoper takse, so se mu drugi počeli smejeti. Ce se mu ne bi smejetali, bi se Drofeniku posrečilo, da bi jih imel za norca. Pa so drugi bolj pametni kot Drofenik in tako je norec ostal pri Drofeniku. Kdo se ne bi temu smejal: samostojni minister Pucelj je podpisal ministrsko naredbo o visokih pristojbinah, samostojni Drofenik pa se čeljusti zoper te takse! Tako farbatih se gospodje iz vladnih strank od svojih prijateljev ne dajo, zato si mora Drofenik neumne backe poiskati kje drugje. Pa jih kmalu ne bo našel nikjer več, ker so že vsi spoznali samostojno hinavstvo.

Ko je bil polposlamec je obljuboval Italijane in boljše cene. Enako je nastopal s praznimi obljubami Mermolja. Vsi samostojneži pa niso bili v stanu priklicati kupcev in boljših cen. Laž ima kraske noge.

Izjava. Gungl Jože, kmetski posestnik v Jarenini izjavljajam, da izstopim iz Samostojne khetijske stranke ter vstopim zopet nazaj v našo Slovensko ljudsko stranko ozir. Kmetsko zvezo. Zakaj sem se odločil za ta korak? Ali me je mogoče kdo pregovoril, ali izsilil od mene to izjava? Ne! Po skoro dveletnem delovanju sem na takško spoznal hinavščino slabostojnih poglavarjev. Spoznal sem, da je v tej stranki večina takih, ki jim je vera deveta briga, pač pa imajo veliko ljubezen do lastnega žepa. Te trditve tudi dokažem, če treba. Bil sem član okrožnega odbora SKS za Stajersko in Prekmurje. Imel sem priliko spoznavati načanko te ljudi. Razen treh ali štirih resničnih kmetov so trgovci, gospodinčarji, mestarji in mlinški špekulantje. In še ljudje bi naj nas kmete, viničarje in delavce zaslopali? Zato dragi mi tovariši, kmetje, obrtniki, viničarji in delavci, ki še imate pravo katoliško vero, pojrite v boj proti tem ljudem! Svojčas so premotili me ne in precej naših poštenih ljudi. Spoznali smo jih še hvala Bogu pravčasno. V „Kmetijskem List“ se sicer opravičujejo ter nas slepijo, v Beogradu pa nas izdajajo. Mi smo vedno bolj revni, davki in druga bremena nas vedno bolj mučijo, a velikaši Samostojne si kupujejo gospodska posetstva in zidajo nove hiše. Lansko leto ob volitvah so nam obljubovali nebesa na zemlji. Vprašam vas: Kako izgledajo danes ta samostojna nebesa? Samo enkrat smo šli na led! Zatorej pa, dragi Slovenci! Prosim vas odkritosrčno: Združimo se spet vsi pod zastavo Slovenske ljudske stranke oz. naše Kmettske zvezze.

Krščanski pozdrav od strani šolarjev že marsikje verno ljudstvo ne ljubo pogreša. Ne ve si pomagati. Zabavljanje na šolo ne izda. Posamezen g. učitelj — če bi tudi hotel — je v tej zadavi brez moči. Vsi so strahovani po svojem udruženju. Zalegle bi pa tozadevne uloge krajnih šolskih svetov, potom okrajnih na višji šolski svet v Ljubljano. Seveda bi jih bilo treba mnogo. Na noge torej, krsečki stariši. Uplivajte na šolske odbornike, da zahtevajo pismeno stari, častitljivi, otrokom primerni krščanski pozdrav!

Mariborski okrajni zastop je v svoji seji dne 13. decembra pod predsedstvom načelnika g. dr. Leskovarja prisodil 50% podporo k stroškom za ceste občinam: Ceršak, Razvanje in St. Peter. Slovenski dijaški zadružni v. Pragi je dovolil podpore 5000 K. Za božičnico revnim otrokom šolskim otrokom v zavodu č. šolskih sester 1000 krov. Uradnikom okrajnega zastopa so doveli novoletni nabavni prispevek. Za napravo električnega omrežja občina na mariborskem okraju se dovoli postavka v proračunu 100.000 K. Proračun za leto 1922 znaša 404.522 kron dolnečkov, 2.165.499 K izdatkov. Primanjkljaj znaša 1.760.977 K, kateri se krije z 50% dokladami na direktno daveke. Lansko leto so doklade znašale 47%. Torej je kljub velikim izdatkom za zgradbo novih cest trebalo povisiti doklade samo za 3%. Okrajni zastop je docela popravil okrajno cesto na Poberju in popravlja cesto na Sv. Jakob. Gradba nove ceste Malna—Velka je v poinem teku. — Iz proračuna je razvidno, da je okrajni zastop določil v letu 1922: za obrtno šolo v Mariboru 26.006 K, za podpore živinoreji in druge kmetijsko-gospodarske svrhe K 44.370, za okrajne reveže 120.500 K, za okrajne ceste 783.950 K, za razne občinske ceste 35.000 K, za požarne brambe 4200 K, za zgradbo cesto Malna—Velka 500.000 K in za nadaljevanje zgradbe ceste Melje 100.000 krov. — Obresti in odpalačilo vojnih posojil, ki jih je počipal in v to svrhu najstari nemški okrajni zastop, znašajo skupno letno sveto 77.190 K.

Pritožba prebivalstva iz Slovenskegoric. Iz Jarentne nam pišejo: Sušo čutimo zelo hudo. Nämamo vode ne mlinov, ne žag. Prosili smo vlado, naj dovoli prebivalstvu Slovenskegoric voziti vsaj tako dolgo, dokler ne bo mlinov in žag na električni obrat, žito v mlincu na Muri in hlide v tamošnje žage. Kana hočemo neki drugam voziti te re-

či? Pri Mariboru ni ne enega ne druga. Celo ozemlje med Muro in Dravo je brez vode. Ali naj mogoče kmet iz Sv. Jakoba ali iz M. Snežne vozi žito in hlide v Fram ali Bistrico? — Občine v Slovenski gor. so prosile vse merodajne oblasti in vlado za ugodnost, da smejo voziti na mlince in žage ob Muri. Ker dolgo ni bilo odgovora se je obrnil poslanec dr. Hohnjec na delegata finančnega ministrstva. Dobi je odgovor, da generalna direkcija carin ne more upoštevati prošnje obmejnega občin. Za to se sme samo v omejeni dosedanji meri voziti v mlince za hlide in deske pa treba plačati carino. Tako upošteva sedanja vlada nujne ljudske želje in potrebe.

Zopet Wranglovci. Wranglovci, ki ne znajo govoriti, ne pisati, ne čitati, ne nemškega, ne slovenskega jezik, ne poznajo krajev, ne ljudi, ne narodovih navad in običajev, kot pogranične čete vedno huje in odurje nastopajo proti domačinom. Dne 9. t. li so Wranglovci na Plavču Šiev. 14, prijeli Trezo Jager, kjer biva kot vinciarka, 10 korakov od hiše in jo tiral h kapitanu, od tam v St. Ilj k orožnikom in k finančni straži. Postopali so z njim sila prostaško. Grozili so ji, da bo strogo kaznovana. Sirota ni sforila prav nič kaznjivega. Ako pa brez dovoljenja Wranglovcev ne sme ne po vodo, ne nagnati živino, če hoče od hiše, ne nositi drva, kam bodemo prišli? Ti demokratsko-samostojna vlašča, mi obmejni Slovenci te obtožujemo, da si ti kriva teh sekatur. Pošljite slovenske sinove na našo mejo!

Vojskovodja Wranglove vojske polkovnik baron Würgensohn-Wolkenwied, ki je bil uslužben v naši obmejni straži, se je ustrelil te dni blizu Ljubljane Propadel je ruski car, sijaj ruske soldateske, baronstvo in brez tega taki ljudje ne morejo živeti.

Občinska seja, ki je trajala 6 in pol ure. Mariborski občinski svet je dne 12. decembra razpravljal o proračunu za leto 1922. Primanjkljaj znaša okoli 7 milijonov krov. Zastopniki SLS so zahtevali večjo varčevanje z občinskim premoženjem. Na predlog svetovalca dr. Verstovšeka se je sprejel davek na pozne goste v gostilnah in kavarnah, da se krije primanjkljaj. Seja je trajala od 6. ure do zvečer do pol 1. ure po polnoči.

Uspeh mariborskog občinskega sodišča. V Mariboru so vozili do časa ko je začelo poslovanje sodišča za pobiranje draginje, Prekmurci, Prlek in Poljanci vsak dan cele vozove telet in svinj. To sodišče žalostnega spomina — Bog mu daj večni mir — je z svojimi odurnimi obsodbami pregnalo vse tiste, ki so preskrbovali Maribor s teleti. Blago prodajajo sedaj Prekmurci in vsi drugi večji dobavitelji v Ljubljano, Zagreb in drugam. Tam dobivajo višje cene a jih tudi nihče tako nizkotno ne pregaša. Maribor bo kmalu sredi zime brez mesa. To je zasluga in uspeh občinskega sodišča, v katerem so imeli socijalisti glavno besedo. Mariborčani se jočejo. Sedaj spadajo pa trmoglavi člani bivšega občinskega sodišča na začetno klop.

Davek na pijačevanje in pončevanje se je sprejel v mariborskem občinskem svetu v pondeljek, dne 12. decembra. Vsakdo, ki bo čez 10. uro zvečer v gostilni, ali čez 11. uro v kavarni plača en dinar davka v občinsko blagajno. Kvartači plačajo še posebej en dinar tega davka. Gostilničar bo moral sam pobirati ta davek in bo kaznovan, ako vsak pozni gost ne bo imel potrdila. Ta davek se bo pobiral samo za mesto Maribor. Predlagatelj dr. Verstovšek je izračunal, da bo ta davek na pončevanje vrgel mestni blagajni letno najmanj 1 milijon krov.

Nesreča v mestnem kinu. Uslužbenec mestnega kina neki Pečuh je nedavno izgubil nad 12.000 K zavodovega denarja. Te dni pa je nenadoma izginil in je vzel seboj okoli 7000 krov. Na mizi je pustil listič, da gre v Dravo. Ali je za tako pot potreboval kar tako sveto, je marsikomu nerazumljivo.

Imenovanja. Sadjarskim instruktorjem v 11. čin. razredu je imenovan g. Franc Aplenc, sadjar na vinarski in sadarski šoli v Mariboru. Izvrstnemu strokovnjaku na polju sadjarstva določitamo k zasluzenemu imenovanju kar najiskrenje. — Za suplenta v 9. činovnem razredu na istem za-

vodu je imenovan g. ing. Drago Svetgelj.

Umrla je v Rošpohu pri Mariboru 16 letna mladenka Matilda Gselman, hčerka tamošnjega bolestnika Alojzija Gselman. Vzorni mladenki svetila večna luč, žaljočim staršem pa naše sožalje!

Pred marib. poroto se je zaradi požiga zagovarjal 62letni želar Filip Ravier v Segovcih. Živel je s svojo ženo in s sinom v zelo razdrapanih družinskih razmerah. Ko je dne 9. september prišel pozno ponoči domov, mu žena ni hotela odpreti, kar ga je tako razjezilo, da je začgal gospodarsko posopje. Obsoden je bil na tri leta težke ječe. Zaradi uboja se je pa za zagovarjal 12letni krojaški pomočnik P. Zorko iz Ivanjecev. Pri nekem popivanju v gostilni se je med fanti vnel prepis, v teku katerega je Peter Zorko z dolgim drogom trikrat udaril Matijo Vrbnjaka s tako silo, da je parni poznejne umrl. Obsoden je bil na 18 mesecov težke ječe.

Pred celjskim porotnim sodiščem sta se pretkel pondeljek zagovarjala zaradi roba posestniški sin Iv. Zahšek in delavec Franc Medvešček iz Anz pri Rajhenburgu. Dne 9. oktobra je l. l. sta napadla posestnika Fr. Stoparja, ki se je zvečer v spremstvu žene vračal domov, vrgla sta ga na tla ter mu hotela odvzeti denarnico. Na pomoč-klice sta jo roparja odkurila. Vsak je prejel kot zasluzeno plačilo po 4 leta težke ječe.

Cene na železnicah bodo povižane s 1. januarjem in sicer za osebno vožnjo 15%, za prtljago in blago pa za 10%.

Sa en nov davek! V finančnem odboru je bil sprejet predlog, da se uvede v svrhu kritja dohodka za duhovščino poseben cerkveni davek, ki bi se plačeval po verodizpovedanjih. Ta davek naj bi pripomogel, da se nekaj zmanjšajo izdatki posameznih ministrstev. Da bi se pa znižalo število vojašča in s tem tudi izdatki in število visokih uradnikov, pa ni ničesar slišati.

Materina ljubezen med živalmi. Ko se je letos na pomlad pasla srna s svojim mladičem nad cerkvijo v Pišecah, so jo izsledili psi in jo preganjali. Srnaček se je zgubil od svoje matere in se zaletel sredi vasi na dvořišče g. Ivana Kostevec. Dobro, da je prišel poštenim ljudem v roke! Izročili so ga graščini v Pišecah kot lastniku lova. Od tistega časa pogreša „Anzi“ sicer ljubo svobodo, vživa pa vse dobrote v zamreženi kolibi in razveseli vsakogar, ki pride mimo. Cudno je, da ga je iz več km dalej našla njegova mati. Obiskuje ga vsaki dan. Pri mreži se shajata, povohata, milo gledata nekaj časa, potem se pa razideta. Res, rodbinska ljubezen, kakor je dostikrat ne najdemo med ljudmi.

Stavka v Bosni. 3000 delavcev gozdno-industrijskega podjetja Dobrljin—Drvar je pričelo stavkat. Razmere v bosanskih industrijskih podjetjih so za delavstvo zelo žalostne in plače takoj nizke, da vlada med delavstvom velika beda, ki je dostikrat ne najdemo med ljudmi.

Fašisti začali — zadnji Narodni dom. Nepopisno je gorje in nečuvano je trpljenje naših primorskih Slovencev. Izpostavljeni so preganjanju pobesnilih fašistov, ki jim požigajo domove in sela. Laška besnost je dne 8. septembra začala Narodni dom v Rojanu pri Trstu, nekaj dni poprej pa onega pri Sv. Ivanu, lani onega v Trstu, a ostal je še samo oni v Barkovljah pri Trstu, ki je bil fašistom trn v peti. V pondeljek predpoldne se je dal iz raznih lepakov sklepati, da se pripravlja nekaj proti Slovencem. Fašisti so sklicali shod, ker ga je pa oblast prepovedala, so se kljub temu zbrale velike ljudske množice, na čelo teh so se pa postavili fašisti. Fašistska družina je drvela med grozni vpitjem pred Narodni dom v Barkovljah, ga opustošila in začala. Fašistski divjadi so torej sedaj začali že četrti in zadnji Narodni dom pri morskih Slovencev.

Invalidi, pozor! Poverjeništvo organizacije vojnih invalidov, vendar ter sicer v Ptiju bo imelo v nedeljo, dne 18. t. m., ob 9. uri prepoldan v spodnjih prostorih Narodnega doma v Ptiju svoj redni občni zbor, na katerega vabi vso člane in članice, tudi tiste, ki še niso organizirani v našem dru-

stvu, in spletu vse, ki se zanimajo za organizacijo vojnih invalidov. Zborovanje bo mnogim dobrodošlo, zato vse na plan! Udeležite se ga počnošči, vili!

Za sklad SLS so nabrali na godovanju Franca in Marije Hlade pri Sv. Križu nad Mariborom dne 8. decembra znesek 300 K. Hvala prisroni, živeli posnemalc!

Gospodarstvo.

Vinogradništvo.

Ukajno vinsko letino nam je pričakovali? Dognalo se je že davno, da je nastavek grozja (kabernjakov) odvisen pred vsem od vremena v mesecu juliju prejšnjega leta. Ze takrat se razvije pri lepem, toplem vremenu obojalo na močnih grozdov, ki so seveda skrili v očehi. Da, cela mladika je včest stisnjena in se raztegne spomladi iz njega kakor meh od harmonike. Letos smo imeli meseca julija nenačadno krasno vreme, pričakovati nam je torej — ako ni preveč uplivala suša — bogalega grožnjega zaroda. In zato, vinogradniki skrbno gnojite in obdelujte vinske gorice, da si bodemo pričakovano dobro trgatev s tem še povečali.

Dopolnjevanje sodov je važno zlasti pri novih vinih. Izpuhitevje vode in alkohola povzroča da se vino osuši. Prostornina nad vinom daje raznime škodljivim glicicam možnosti razvoja, najraje se naselite bersnata (Mycoderma vini) in ocetna glica. Mlada in slabotna vina naj se dopolnjuje vsakih 14 dni do 3 tednov, močnejša in starejša pa vsakih 4—6 tednov.

Poljedeljstvo.

Globoko oranje — prvi predpogoj umnega gospodarstva. Delaven, žival in vzirjen je naš slovenski kmetski narod, tako, da mu v tem oziru pristoja med kmetskimi narodi pač prvo mesto. Glede umnega obdelovanja pa zaostaja naš kmet mnogo za kmetovalci mnogoterih drugih narodov. Upanje je pa, da se bo v doglednem času obrnilo na bolje in si bomo tudi tukaj priborili boljše mesto. Največja napaka, katero najdemo navadno povsotiam, kjer je poljedeljstvo postranska panoga gospodarstva, je preplitvo oranje. Slovenci na Stajerskem so se pred vojno mnogo pečali z živinorejjo. Takrat se je celo splačalo posejati njen s krmnimi rastlinami, gojiti tako več živine in kupovati moko. Danes so se pa časi precej spremenili. Živinoreja se ni izplačala v isti meri; moko, krompir in druga živila so pa dosegla takoj ceno, da vsak gleda, jih v zadovoljivi množini pridelati za lastni dom in še za prodajo. Zato moramo danes veliko bolj gledati na to, da dobimo kolikor mogoče visok njivski predilek. Ali je pa pri plitvem oranju, kakor ga prakticirajo marsikje, mogoče? Nikakor ne, to je edini odgovor! Gnoji, kakor hočeš, okopavaj plej in storii vse mogoče, ako nisi njive preoral dovolj globoko, ne boš dosegel nikdar polnovrednega uspeha. Z žalostjo moramo opazovati, da mnogo naših kmetovalcev orje komaj nekaj cm globoko. Ali misliš, dragi slovenski kmetovalec, da bo šlo tako naprej? Za kmetski stan se bližajo hudi časi in teh lahko mirno pričakuje le tisti, ki že danes gleda, da povzdigne kolikor mogoče donos svojega posestva. Ničesar družega ne more našega poljedeljstva bolj povzdigniti, kakor globoko obdelovanje. Ako ne moreš tega storiti sam, s svojim parom živine, izposodi si pri sosedu še en par ali pre orju vsaj vsako drugo, ozir. tretje leto svoja polja nekaj globje. Najbolj poplača tako oranje krompir, pa tudi vsaka druga kultura je za to hvaležna. Globokost oranja v em naj znaša za krompir vsaj 20 cm, če moreš pa preorati do 30 ali še globje, tem bolje. Najbolje je za krompir in koruzo, preorati v jeseni ali tekom zime 15 do 20 cm globoko in pri tem nagnojiti. Spomladi, pred saditvijo, se orje nekaj globje, ker drugače v od zimske vlaže polno nasičeni zemlji ni mogoče orati. V taki zemlji bo tudi suša veliko manj škodovača, pa tudi odvišno moko zrhljana zemlja lažje odvaja, kakor preveč zbita. Stroški v denarju, in času se obilo poplačajo.

Ajdevo pšeno stane v Mariboru 22 do 20 K liter.

Bučno olje postaja vedno dražje. V Mariboru na trgu ga prodajajo po 68 do 72 K liter. Hrvatski židovi so dobili dovoljenje za izvoz bučnih jedr v Italijo in druge države.

Seno prodajajo v Mariboru sedaj po 750 do 800 K 100 kg, slamo pa po 300 do 400 K.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zagrebu je bilo po dolgi dobi zopet živahne popraševanje po hmelju, zlasti po hmelju srednje in izborne kakovosti. Za hmelj srednje kakovosti so ponujali po 4600 do 5000 čehoslov. kron, za prima-hmelj pa do 6000 čehostov. Kron za 50 kg. Tudi po tujem hmelju je bilo popraševanje precej živahnino in so ponujali za hmelj najboljše kakovosti od 4500 do 5000 K za 50 kg. Vsa znamenja kažejo, da bodo še cene za hmelj kvišku!

Za živinoreice.

Zivinorejsko zborovanje v Ptiju Oddatek za kmetijstvo v Ljubljani predi v nedeljo, dne 18. decembra t. l. živinorejsko zborovanje v Ptiju, na katerem bo poročal živinorejski nadzornik inž. Zidanšek o pospeševanju živinoreje z ozirom na državni proračun. Razven interesiranih živinorejev bi bilo želeti, da se udeležijo po zastopnikih okrajnih zastopi, občinske kmetijske podružnice in likorejske zadruge iz ptujskega in ljutomerskega kraja. Zborovanje se vrši v gostilni Zupančič ob 9. uri zjutraj.

Za živinoreje. Mnogi še ne vedo, kako se preračuna pest v metrsko mero, kako je razmerje med živo težo in težo zaklani živali in kake so nove postavne določbe glede jamstva garancije — pri kupcijah z živino. Vse to je na tanku in po domače opisano v "Kmetskem koledarčku", ki ga je izdala za leto 1922 Kmetska zveza. Koledar stane 18 K in se dobiva v tajništvu Kmetske zveze.

Cena živini gredo kvišku. Vsak dan izvajajo v Italijo in Svinci velike fvrde "Mesna" v Mariboru, Predovič v Ljubljani in "Promesa" v Zagrebu večje število vagonov mesa. Kupci za živino dirajo od vasi do vasi. Dne 13. in 14. decembra je samo družba "Mesna" dala zaklati v mariborski Klamnici okoli 200 glav goveje živine po večini volov.

Zivinski sejm v Mariboru v torsk dne 13. decembra je bil zelo živahen. Poprodalo se je večinoma vso živino. Največ živine so pokupile tvrdke: "Mesna" in Josip Kirbiš v Mariboru, "Promesa" iz Zagreba in Predovič iz Ljubljane. Voli so pri ceni napram zadnjemu sejmu pridobili pri kg 2 do 6 K. Najvišja cena, ki se je dosegla, je bila 26 K. Tudi krave-buše so prično nakupovali.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 9. t. m. se je pridelalo 68 svinj. Cene so bile sledeče: živali prasiči 4 tedne stari komad 120 do 150 K, 5–6 tednov stari komad 200 do 250 K, 6–8 tednov stari komad 260 do 350 K, 4–6 mescev komad 700 do 850 K, 8–10 mescev komad 1200 do 1600 K, 1 leta stari komad 2500 do 3500 K, 1½ leta stari komad 4000 do 4500 K, plemenske svinje 1 kg žive teže 28–30 K, polpitane svinje 1 kg žive teže 34–40 K.

Naša živina bo zopet smela v Italijo. Italijanska vlada je zopet dovolila uvoz naše živine, ki je bil preprečen pretekli mesec.

Lesna trgovina.

Na svetovnem lesnem trgu. Vsa znamenja kažejo, da bo na svetovnem lesnem trgu igrala lesna trgovina naše države velevažno vlogo, kajti lega naše države ob morju jamči, da so kar cele evropske države kot Italija, Grčija, Turčija, Španija in južni del Francije navezane na les, ki se boste izvažal iz naše države. Res je sicer, da je izvoz našega lesa v inozemstvo trenutno še skromen, toda temu so krije razne trenutne okoliščine, kot velika razlika v vrednosti denarja posameznih držav, neurejene notranje in zunanje razmere v raznih evropskih državah, deloma še nedoločene meje, ter končno pogrešene carinske določbe. Toda tudi te razmere se bodo končno vendarle morale obrniti na bolje. Ta takrat se obeta naši lesni trgovini lepa bodočnost. Oglejmo si sedaj

nekoliko naša evropska lesna tržišča. Eno naših najvažnejših lesnih tržišč je Zagreb. Izvoz našega lesa je bil v zadnjih mesecih podprt nesigurnim igralkanjem borznih špekulantov. Padanje, dvig in zopet padanje vrednosti našega denarja napram laški liri, otežkočuje izvoz našega lesa v Italijo in ravno Italija je naš največji lesni odjemalec. Nizka vrednost našega denarja ter izvanredno visoka vrednost čehoslovaškega denarja je sicer zdaj izključila Čehoslovaško kot največjega tekmeča našega lesnega izvoza v Italijo, toda na svetovnem lesnem trgu še vedno vlada mrtvilo. Iz Avstrije in iz Nemčije uvažajo mehek zrezan les v velikih množinah. Izvoz našega mehkega lesa znaša komaj tretjino lesa, ki se ga pridelava v naši državi. Pred vsem potrebuje in si tudi naroča Italija bukov les v naši državi. Naš hrastov les je tako izborne kakovosti, da z našo državo v tem oziru ne more tekmovati prav nobena država, vsled česar so Anglia, Francija in Belgija na ravnoteži navezani na naš hrastov les. Sedaj je popraševanje Italijanov po našem lesu za kurivo in za bukovo oglje zelo živahno. Takorekoč vse za loge suhih drv in bukovega oglja so v naši državi razprodane. Za bukova polena v gozdu plačujejo po 1000 lir za 10 ton od postaje nakladanja. Za tak les nam da Italija poljubno veliko število železniških vozov na razpolago. Italija zelo poprašuje po naših "švelarjih" iz hrastovega in bukovega lesa. Za en bukov "švelar" plačujejo Italijani po 95 do 110 K, za takozvane bukove "tavoleti" in "festonije" za zaboje pa plačujejo nečuveno visoke cene. Toda ena vrsta lesa v naši državi je in to so doge za sode, po katerih je v Italiji in tudi v Franciji neverjetno živahno popraševanje. Francija n. pr. plačuje za 1000 doge za sode po 45.000 naših K. Za hrastova in kostanjeva ravnina debla za napeljavno žičnih vodov plačujejo komad po 180 K. Za navaden temen mehek smrekov in borov les ponujajo po 1000 do 1400 K za kubik meter. Ko bodo Italijani izpraznili vse naše zasedeno ozemlje in ko bodo trgovske razmere med našo državo in Italijo končno veljavno urejene, bo Italija navezana izključno na izvoz našega lesa in kakor že uvodoma povedano, ima naša lesna trgovina na svetovnem lesnem trgu pričakovati najboljšo bodočnost.

Položaj na lesnem trgu. Nepovoljne razmere na lesnem trgu, ki so vladale od letosnjene pomladi do pozne jeseni, so se znatno zboljšale in producenti lesnih izdelkov dosegajo sedaj skoraj iste cene, ki so vladale pred pradečim spomladimi. Vzrokov mnogo, našteti pa hočem samo glavne faktorje, ki so povzročili izboljšanje cen lesnih izdelkov in tudi neizdelanega lesa. Glavni vzrok je pač iskati v dejstvu, da so po večini vse zaloge pošle. Lesni producenti so se ustrašili vsled nenadnega, deloma tudi nepridakovanega padanja cen in opažati. Je bilo letos, da so dali posestniki gozdov mnogo manje sekati, ko prejšnja leta. Drugi vzrok je ta, da se porabi sedaj mnogo lesa za obnovitvena dela, da je potreba torej večja, ko v normalnih časih, da je vsled tega povpraševanje po lesu tudi mnogo večje in da naša žaga niso mogle izdelati vsled dolgotrajne suše toliko lesa, kolikor bi se ga lahko porabilo. Ne v zadnji meri nam je pripomogla do višjih cen naša valuta. Ko je finančni minister Stojanovič dvignil kurzno vrednost našega dinarja ga višino kurzne vrednosti laške lire in ko so velikanska lesna podjetja v Avstriji vsled takrat za nje ugodnih carinskih in transportnih razmer izpodrivala uspešno našo konkurenco na italijanskem trgu, ki je merodajen tudi za naše cene, je zastal skoro ves izvoz našega lesa na Italijansko. Sedaj so se pa razmere temeljito predrugajo. Kurz dinarja je vsled populne nezmožnosti naših vladajočih finančnikov padel na nižino, kakršno pač ni nikdo pričakovao in Avstrija je bila prisiljena povisiti zeleniške tarife za sto odstotkov in zvišati neprimerno visoko izvozno carino za les, tako, da se je nevarnost avstrijske konkurence v visoki meri zmanjšala, žal bog pa samo nimogre, ker je avstrijska krona padla v vrednosti skoraj na nič. Deloma pa se imamo zahvaliti tudi naši vladi za izboljšanje cen, ker je odpravila izvozno carino za les in ker je podvrgla

precejšnji carini les, ki je prihajal iz Češke po ceni donavski poti v našo državo.

Za lastnike gozdov, žagarje in lesotružce je zelo priporočljiv "Kmetski koledarček", ki ga je izdala Kmetska zveza za leto 1922. Poleg bogate druge gospodarske vsebine ima ta koledarček tudi tabelo: Kako se izračuna kubična mera lesa. Koledarček stane s postajo vred 18 K. Naroča se v tajništvu Kmetske zveze v Mariboru, Cirilova tiskarna.

5 dinarski bankovci se bodo v teku treh mesecev vzeli iz prometa. — Kot vzrok se navajajo številni slučaji ponarejanja teh bankovcev.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 250–250% naših kron. Za 100 avstrijskih krov se plača 4.20–4.30, za 100 nemških mark 155–156, za 100 čehoslovaških krov 315–317, za 100 laških lir 115 naših krov. Francoski frank stane 20.40–20.75 jugoslovenskih krov. Naš dinar notira v Curihu 210. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja poskočila za 30 točk

Dopisi.

Prevalje—Crna v Mežiški dolini. V Crni na Koroškem bo na praznik Sv. Treh Kraljev enodnevni socijalni područen tečaj. Enak tečaj bo v nedeljo, 8. januarja v Prevaljah. Začetek povsod točno ob pol 9. uri zjutraj. Prevajajo govorniki iz Maribora. Tečaja bosta za kmetsko in delavsko ljudstvo cele Mežiške doline.

Razvanje pri Hočah. Nove zvonove za cerkvico v Razvanju pri Hočah bodo naročeni v kratkem dobrini vaščani. Načelstvo občine vabi občinjarje, da radi prispevajo. Razvanjeni, počažimo se!

Jelovec pri Kamnici. Lastnik brda čez Dravo g. Rožič je določil telecene za prevoz: za osebo 1 K, samokolico ali kolo s spremiščevalcem 2 K, vrečo žita 100 kg 1 K, svinjo, oveo in kravo 1 K.

Sv. Peter na Murskem polju! Pri nas sta poročena mladenič Matija Kos in mladenka Marija Stuhec iz oddišenih krščanskih rodbin. Mladima novoročencema obilo sreča! Ob veseli svatbi so prijazni svatje darovali na predlog mladeniča Antona Stuhca za KZ 230 K in se s tem očitno priznali za pristaše stranke, ki si je stavila v program ohraniti naši lepi Sloveniji nerazdeljeno obliko.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Kakor smo že zadnjič poročali, so se slabostojni zelo veselili, ko so zmagali pri volitvah in dobili župana iz svoje stranke. Mislimi so, da bodo pod lastnim vodstvom lahko verižili z vsem, in da jim bo novi župan dobil celo licenco za prekupčevanje. Toda o smola, ta župan je še celo širožji nego je bil klerikalni. Dobivajo kazen za kaznijo, ker mu orožniki revidirajo inventar živinskih potnic. Sploh pa so ljudje povsem nezadovoljni z njim. — Pred par dnevi sem prišel v gostilno, kjer so bili sami demokratični hlapci navoroči in čudil sem se, ko so preklinjal svoega župana eden čez drugega huje in so mu grozili da ga bodo natrpljili. Se hujše se ježijo na svojega podžupana, ker se je izjavil v neki družbi: Siromaka težje vidim kot vraga! in ta svoj program tudi izpolnjuje. Davek za občinske pašnike je hotel povzdigniti siromakom takoj visoko, da ga ne bi mogli plačevati.

Rečica ob Savinji. Podpisano šolsko vodstvo čuti prijetno dolžnost, da izreče iskreno zahvalo vsem blaginjamdarovalcem, ki so se spomnili na Miklavžev večer z znatnimi prispevki tudi revnih učencev, zlasti pa za dobrisvar vedno vnetemu g. M. Banku. — Solsko vodstvo Rečica ob Savinji.

Store pri Celju. Porečali smo že, da se pripravljamo tudi pri nas za čitalnico. Kar smo žeeli, smo tudi dosegli. V nedeljo, dne 11. t. m. smo jo otvorili s sledenim vsporedom: Tovarist Plahuta je v otvoritvenem govoru pozdravil navzoče ter orisal pomen in važnost čitalnice. Nato je podal besedo tov. Cernetu, ki nas je opozarjal posebno na važnost časa ter nas navduševal, zlasti mladino, za slovenske in katoliške ideje. Ker je bilo lepo število mladeničev in mladenek, smo na to ustaviljali tudi mladeničko in Dekliško zvezo. Na to nam je naš pevski zbor zapel nekaj prav lepih pesmi, kot so: "Naša zvezda", "Pozdravljam te, savinjski dol", "Po zimi iz sole" itd.

Orli, Orlice in Marijine družbenice. Posebno so se odlikovali v občini Ormož Ivo in Miciča Rojs, v občini Pušenec Ana Trstenjak, v občini Ljubljana Anton Vaupotič in Lenčka Janežič, v občini Hardek Terezika Matel in Nežika Keček, v občini Hum Antonica Zalar in Marija Sterman in v občini Frankovci Jožef in Terezija Puklavec in Mimika Lukman. Agitacija se nadaljuje. Nabralo se je za časopisje 6200 krov. O končnem uspehu bomo še poročali. Bog živi! %

Ormož. Gerent krajnega šolskega sveta Ormožkega g. dr. Strelec je brez seje sosvetia in samo po naročilu načelnika Sokola g. I. Zemliča, prepovedal telovadnemu odseku Orel v Ormožu nadaljnjo uporabo telovadnice v nekdaj nemški šoli v Ormožu. Orli so baje telovadili na sokolskem orodju in ga pokvarili. Ce je to res, je se ve drugo vprašanje. Glavnega vzroka pa gerent ni povedal, da so mladinske krščanske organizacije, ki se krepko razvijajo, nekatrim pa zares samo nekaterim akademičnem izobraženim Sokolom trn v peti. Gospod gerent je povedal v dopisu tudi nekaj prav bedastega, namreč, da njegovi odlok nimajo odločilne moči in da so Sokoli eksekutivni organi, ne vemo čigave, menda dr. Strelčeve vlade, ker je Sokolom pismeno naročil, da naj izvedejo njegovo naredbo! !! To se pravi, da je dal Sokolom pravico, da zmečejo Orle iz telovadnice, če bi se ti drznili protiviti gerentovi naredbi. Gospoda, povemo vam odločno, da tako ne bo šlo, kri ni voda, ne igrajte se z ognjem, ali pa si pripisite posledice sebi, samo pazite, da ne bo prepozno.

Sv. Anton v Slov. gor. Tukaj je umrla Terezija Dvoršak, mati č. g. Blaža Dvoršak in sestra č. g. p. Fr. Solana Erman, frančiškana v Gradcu. Pogrebne slovesnosti je opravil g. Blaž ob navzočnosti še treh gg. duhovnikov in obilnega ljudstva. Blaga mati se priporoča v pobožen spomin.

Sv. Križ na Murskem polju! Prinasata poročena mladenič Matija Kos in mladenka Marija Stuhec iz oddišenih krščanskih rodbin. Mladima novoročencema obilo sreča! Ob veseli svatbi so prijazni svatje darovali na predlog mladeniča Antona Stuhca za KZ 230 K in se s tem očitno priznali za pristaše stranke, ki si je stavila v program ohraniti naši lepi Sloveniji nerazdeljeno obliko.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Kakor smo že zadnjič poročali, so se slabostojni zelo veselili, ko so zmagali pri volitvah in dobili župana iz svoje stranke. Mislimi so, da bodo pod lastnim vodstvom lahko verižili z vsem, in da jim bo novi župan dobil celo licenco za prekupčevanje. Toda o smola, ta župan je še celo širožji nego je bil klerikalni. Dobivajo kazen za kaznijo, ker mu orožniki revidirajo inventar živinskih potnic. Sploh pa so ljudje povsem nezadovoljni z njim. — Pred par dnevi sem prišel v gostilno, kjer so bili sami demokratični hlapci navoroči in čudil sem se, ko so preklinjal svoega župana eden čez drugega huje in so mu grozili da ga bodo natrpljili. Se hujše se ježijo na svojega podžupana, ker se je izjavil v neki družbi: Siromaka težje vidim kot vraga! in ta svoj program tudi izpolnjuje. Davek za občinske pašnike je hotel povzdigniti siromakom takoj visoko, da ga ne bi mogli plačevati.

Iz Ormoža. Agitacija za časopise je v ormožki župniji, ki šteje 3062 duš, dosegla prav lepe uspehe. Do sedaj je naročenih: 158 Slov. Gosподarjev (lani 63), 205 Glasnikov (lani 50), 104 Bogoljubi, 18 Straž in mnogo mladinskih listov, med njimi na novo 25 "Orlicev". K temu sijjajnemu uspehu so pripomogli vrli agitatorji,

Tudi naš dekliški in deški tamburaški zbor sta s tamburanjem nastopila v veliko zadovoljnost vseh navzočih. — Mladina se pridno uči in oklepa, lepega dela. Le tako naprej! Citalnica je dosedaj spravila v čitalniško omaro do 300 knjig. Odbor izreka vsem darovalcem knjig najiskrenje zahvalo, vsem čitateljem pa priporoča, da marljivo posega po knjigah. Tudi za naše časopise smo dobro agitirali ter tudi precej dosegli, kar je zlasti za Sture velske važnosti. Luč čednostnega življenja prisveti počasi tudi v temne store.

Rajhenburg. V Slovenskem Gospodarju smo čitali, da je vendar enkrat zmagala pravica in da je bil od našega ljudstva izvoljeni poslanec Jožef Skoberne v Dovškem poklican v drž., zbor, vsiljivi in neizvoljeni Kirbiš pa poslan v zasluzen penzion! Pozdravljamo te in ti čestitamo na tvojem mestu, kajti prepričani smo, da boš zastavil vse svoje moči v prid kmeta in delavca. Predobro so ti znane tukajšnje delavstvo še ni organizirano, komunistična organizacija je pa bila razpuščena. Pomagaj nam, skliči shod da se organiziramo, in šlo bo z božjo pomočjo. V boju proti izkorisčevalcem kmeta in delavca naj se vzajemno podpirata kmeti in delavec.

Smarje pri Jelšah. V petek, dne 9. t. m., se je vršil pri nas izobraževalni tečaj SKZ. Prostori v gostilni g. F. Gajšeka so bili od začetka do konca natlačeno polni odličnih somišljencov in mnogih bivših samostojne žev, ki so z zanimanjem in živim odravljanjem sledili predavanjem gosp. tajnika M. Krajnca o kmetskem davčnem in zadružnem programu poslanec Jugoslovanskega kluba. Kaplan IV. Munda je v predavanju o časopisu pokazal zborovalcem papirnate prijatele in sovražnike naše vere in naše srečo — dobre in slabe časopise ter vnemal k nadaljni agitaciji za naše liste. Z viharnimi klaci „Zivela naša Kmetska zveza in njeni poslanci“ je bil ob enih popoldne zaključen lepo uspešni tečaj, ki je nov dokaz, da solence slave samostojni stranki tudi že v šmarskem okraju zahaja.

Smarje pri Jelšah. Na praznik Marijinega spočetja zjutraj je tukaj nagloma premnil dolgoletni, obče prijubljeni tažnik okoliške občine Andrej Regoršek. Dne 27. novembra pa smo pokopali krajevnega in okrajnega predsednika SKS Matijai Pogelšek, kateremu je Bog prihranil žalost, da bi moral v svojem okraju objektovati konec lažnjive stranke, za katero se je toliko trudil. V zasebnem življenu je bil rajni poštenjak, v politiki pa zgled neumorne delavnosti za stranko. Le škoda, da je služil slab stvari. Svetila obema večna luč! — Agitacija za naše liste je dobro uspela. V našo faro bo odslej prihajalo blizu 50 Slov. Gospodarjev, 3 Straže in 60 Glasnikov več, koč doslej. „Kmetijski List“ pa bo kmalu zmrznil pri nas. Prav mu je, lažnjivemu kljukemu. Zopet enkrat potrjuje, stara resnica, da le, kar je poštenega, to očvelja.

Dobje pri Planini. Dne 29. novembra smo spremljali k večnemu počitku skrbno ženo Nežo Zaloker iz Slatine, ki je v 34. letu svoje starosti zapustila očeta in mater, moža in troje majhnih otrok. Akoravno je bila omožena prvi sosedu že 12 let, vendar je to velika žalost za starše, ker so zgubili v tem letu troje otrok. Pred dvema mesecema sta umrla sin hčerka v cvetu mladosti. Oba sta bila starejšem na stara leta v pomoč in veselje. Kako je bila rajna prijubljena pri sedin in znancih, je pokazala obilna udeležba pri pogrebu. Boditi ji zemljica lahka!

Bizeljsko. Tukaj je umrl dne 8. t. m. Miha Cromscia p. d. „Miško droštar“. Bil je rodom Slovák, siromak in na vse začnje še vendar poštenjak. V svoji mladosti je prepotoval s svojo torbo vse kraje Slovenije in Hrvatske ter se pred kakimi 30 leti nastanil pri nas, kjer se je pečal še vedno s svojo preprosto obrtijo. Marsikatera gospodinja ga bo pogrešala v tem, ker ji je znan počevinaste lonce ali skledo imenito zakrpati za male novce, večkrat tudi samo za „hvala lepa“. Imel je še postranski mali zaslužek, da je

pometal in kuril v pečeh šolskih prostorov. Toda prvi dan po njegovi smrti so odpolali šolsko mladino domov z odpovedjo, da je Miško umrl in nima kdo kuriti!

Pišece. Med družinami, ki jih je to leto obiskala griža, je najhujše zadeva dobro Cizlovo družino v Dedjevasi. V dobrem mesecu ji je vzela 6 otrok, nazadnje pa še mater. Ostal je samo oče s številnim sinčkom. Hudo izkušenemu zapuščenemu očetu-možu naše iskreno sožalje.

Pišece. Na botrinji v Dedjevasi pri Mihaelu Koštanjšek so veseli gostje nabrali 200 K za naše bogoslovce. Posnemajte!

Razgled po svetu.

Orjaškega orla je ujet nek kmet v bližini mesta Montpellier na sledični način: V ograji na vrtu se je pasla perutnina. Ograja je bila obdana z bodečo žico. Iz velike višine se je orel zakobil v kokoš, a ko se je s svojim plonom nameraval dvigniti v zrak je občkal in se zapletel v bodečo žico. Kmet je orla s pomočjo sosedov zvezal, ga spravil v poseben velik kurnik in ga poslal v pariški muzej. O tem orfu-velikanu pišejo pariški listi, da je eden največjih, kolikor se jih je sploh kedaj ujelo.

Redka ptica. Ptica pelikan je na našem jugu in v naši državi le zelo redki gost. Že več desetletij niso v pokrajih naše države, videli kakega pelikana. Dne 27. novembra f. l. je lovec Franjo Epli ustrelil v Filipovu velikega pelikana. Nek logar je pa v Dorustu ustrelil orjaškega pelikana, zopet drugega so pa ustrelili v Kaču. Ustreljene živali so spravili v Novi Sad kjer si jih ljudstvo z velikim zanimanjem ogleduje.

Tele z dvema glavama. Dalninskomu kmetu Mateju Bačinu iz Splita je krava povrgla tele, ki je imelo dve glave. Tele so krmi umetno, toda živilo je samo po dne. Ko so tele razparali, so našli, da je imelo dva srca, dvoje pljuč in dva želodca. Eno tele je bilo moškega, drugo pa ženskega spola. Tako je v enem truplu živilo dvoje živalskih bitij, toda samo pet dni. Dotični kmet kaže sedaj proti pobiranju vstopnine to čudno tele po kavarnah in gostilnah.

Tatinski princ. V Parizu stanuje ruski princ Dimitrije Skakovski. Zlatarju je prodal dragoceno broško za 60.000 frankov, katero je prejel od nevega rojaka, da jo shrami. V Pariz je prišel ta princ s 500.000 franki, toda na borzi je izgubil vse svoje imetje, nakar je začel gol ujavati razne ruske osebe iz boljših krogov. Tatinski princ se sedaj nahaja pod strogim policijskim nadzorstvom.

Drevo, ki daje mleko. Z južni Ameriki raste čudno drevo, ki ga domačini zovejo „kravje drevo.“ To drevo raste v hribovitih krajih. Ce se ga navrta, začne teči iz drevesa, kakor skozi malo cevko — mleko. To mleko se sčasoma zgosti v obliko pogače — pod katero se nabere voda. Ce se pa to mleko shrani v dobro zaprto steklenico, ostane sveže več mesecev. To mleko je izborne kakovosti. To „kravje drevo“ daje tudi orehu podoben sad, ki je zelo prijetnega okusa. Le žal, da vsled obnove to drevo ne raste tudi v naših krajih.

Najstarejše orglie. Na Grškem in v Italiji so bile že v 2. stoletju pred Kristom izgotovljene prve orglie, ki so dobivala sapo iz mehov. Mehanik Kriesibios v Aleksandriji je napravil lepa 170 po Kr. rojstvu prve orglie na vodo. Prve orglie so bile še male in priproste, imele so samo 8 do 15 piščal. V Winchestru so bile leta 980 po Kr. izgotovljene orglie, ki so imelo 400 piščal in dvojne tipke. Te orglie so še sedaj shranjene. Registrare na orglih so upeljali še le v 12. stoletju.

Prebivalstvo Evrope po spolu. — Pred vojno je bilo v Evropi za 6 milijonov več žensk kot pa moških. Sedaj jih je že za 15 milijonov več. Krije se vojna in pa neprestano izseljevanje mož za delom v druge cele — sveta.

Moda pri zamorkah. Tudi zamorce v Afriki kaj rade menjajo svoj nakit in modo. Dosedaj so nosile v ušesih kot nakit le bolj majhne predmete bodisi iz zlata, srebra, bakra, pločevine itd. Sedaj so pa začele nositi kot nakit razne tehnične izdelke, nadalje

pipe, škatle za konzerve, kozarce itd. Neki mladi zamorski dami je pa prislo na misel, da si je obesila na vsako vrsto veliko telefonsko škatlico. Ta damska je našla prav hitro veliko posnemovalk. Sedaj so naročile zamorke v Franciji na tisoč telefonih slušalnic kot nakit in vse francoske tovarne za izdelovanje telefonih slušalnic so sedaj z naročili preobložene.

V Parizu krađejo otroke. Pariz ne sme biti brez razburljivih dnevnih dogodkov. Komaj da je nekoliko potihnila Landrujeva zadova, že so se pojavili drugi dogodki, ki vznemirjajo pariško prebivalstvo. V enem tednu so se pripetili v Parizu trije slučaji, ko so materam bili ukradeni dojenčki. Vsi trije slučaji so se dogodili pod okolšinami, iz katerih se sklepa, da je vse tri tativne dojenčkov izvršila ena in ista ženska oseba. Neka Labe je zapustila bolnišnico z dojenčkom na rokah. Na potu proti domu jo ustavi neka ženska, ter ji reče, da se naj takoj vrne nazaj v bolnico, ker odpustnica ni bila v redu izgotovljena ter jo je treba popraviti. Neznana ženska se je dojenčkovu materi ponudila, da drži na rokah dojenčka, tako dolgo, dokler se Labe ne vrne iz bolnišnice. Mati je v to ponudbo privolila ter odšla v bolnišnico, kjer so ji paro rekel, da je vse v redu. Vrnila se je na to na mesto, kjer je izročila svo-

jega dojenčka neznani osebi. Toda glej! Dotične neznane renske ni bilo nikjer več. Vsa pozvedovanje policija je bilo dosedaj brezuspešno. Dan po zneje je pa policija na ulici ustavila mlado žensko, ki je vsa obupana silno jokala. Izpovedala je, da je imela opravka v neki hiši, Ponudila se je, da neka neznana ženska oseba, da pa zna otroka tako dolgo, dokler ne izvrši svojega opravka. Ko se je nesrečna mati vrnila na ulico, ni bilo o neznanem ženi in njenem dojenčku ne sluhne duha. Na slični način je bil izvršen tudi tretji slučaj tativne otrok. Vsa pariška policija je na nogah, da izsledi drzno žensko, ki je storila tri matere nesrečne, kajti tem materam je usoda ukradenih otrok popolnoma neznana.

Najučenješa ženska na svetu. Na londonski visoki šoli za orientalske študije je bila ustanovljena posebna stolica za raziskovanje in predavanje jezika zamorskega rodu Suaheli. Za prvo profesorico te stolice je bila imenovana neka Alice Werner. O njej se govori, da je poznata temeljito nad 300 različnih afriških jezikov, vrhutega še pa razume izborno angleški, francoski, španski, italijanski, nizozemski portugalski, Švedski in nemški jezik. Več nego 35 let se že ta visokoučena ženska bavi s proučevanjem jezikov Bantu-zamorcev, katerega govorji več-

ZAHVALA.

Ob priliki prerane in nenačne smrti naše prelubljene in nepozabne edine hčerke

Matilde Gselman

izrekamo najtoplješo zahvalo vsem prijateljem, znancem, sosedom za njihov trud ter posebej vlč. gg. župniku in kaplanu, pevkam in tudi vsem, ki so v tako velikem številu počastili ranjko na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Kamnica pri Mariboru, dne 7. decembra 1921.

Žalujoči starši

Alojzij in Kristina Gselman, pos. v Rošpohu pri Mariboru.

ZAHVALA.

Podpisana izrekava iskreno zahvalo č. duhovščini, sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so izkazali svojo ljubezen rajni ženi ozir. materi

Frančiški Božnik

v njeni dolgotrajni in mučni bolezni, kakor tudi ob njenem pogrebu. Najprisrješo zahvalo pa sva dolžna v imenu najine rajnice Roziki Osetič, ki je rajni tako požrtvovalno stregla in jo tolažila. — Bog povrni vsem.

Dobrna, dne 1. decembra 1921.

Žalujoča: Božnik Jurij, mož. Božnik Martin, sin.

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakev.

Centrala: Ljubljana. Brzozavi: Merakl, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gospodska ul. PODRUŽNICA MARIBOR. Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: barve za oblike, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (gips), mastevec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški copiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. — Emajlni lak. Linolem lak za pode. — Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpolajajo.

ji del afriških prebivalcev južno od ekvatorja. Ti jeziki so sicer med sabo sorodni, toda razlike med njimi so zelo velike. Ta profesorica Werner, o koji se govori, da je ženski Mezzofanti, (kardinal Mezzofanti) je govoril 60 jezikov, pozna podrobno vse afriške jezike.

Nagrobeni križi kot kurivo. V Petrogradu vlada nečuvence pomanjkanje kuriva. Sovjetska vlada je izdala naredbo, da se morajo po vseh petrograjskim pokopališčim pobrati vsi leseni križi in oddati državnemu fondu. Na ta način upajo, da se bo vsaj za nekaj časa ublažilo veliko pomanjkanje kuriva, kajti nagrobeni križe so bila razzagala in porazdelila. Nastane vprašanje, kako pa potem ko ne bo več lesnih nagrobnih križev?

Razorožitvena konferenca v Washingtonu sicer zboruje, toda delo gre počasi naprej. Iz strahu pred Nemčijo se je pred vsem upirala Francija znižati stanje svojih vojnih sil. Tudi Italija se je upirala ter je bila zahvalna, da se najpoprej razorožita naša država in Grčija. Velike skrbi dela razmerje med Japonsko in Ameriko. Japonska gradi neuromorno velike vojne ladje in tudi Amerika utruje svoje otroke v Tihem Oceanu. Japonska bi bila pripravljena, da zniža svoje vojne brodove na 60 odstotkov, toda ohraniti si hoče svojo najnovnejšo in največjo vojno ladjo in če Amerika preneha utrjevati svoje otroke v Tihem Oceanu. Tudi je Japonska zahvalna, da se mora vsaka vojska napovedati šest mesecov prej, preden izbruhnejo sovražnosti. Toda upanje je le malec, da bi Japonska prodrla s svojim predlogom, pač pa kažejo vsa znamenja, da bo ta konferenca, ki se je pričela z velikimi upi, razšla brez kakega večjega uspeha.

Obstreljevanje Pariza leta 1918. Tajnost nemških orjaških topov, ki so leta 1918 obstreljevali Pariz iz daljave 120 km, dolgo časa ni bila razjasnjena. Francoski in angleški zrakoplovi so sicer že prve dni obstreljevanja Pariza dognali, kje se je nahajala ta tajanstvena nemška baterija, toda do najnovejšega časa ni bilo še znano, kakšni in kako so bili zgrajeni nemški topovi, ki so obstreljevali Pariz iz daljave 120 km. Pred dnevi je pa nemški inženir Kinzl odkril to skrivnost, kajti Kinzl je sam sodeloval pri napravi načrtov prvega največjega nemškega topa, katerega so imenovali „Debelo Berto.“ Tudi je bil ta inženir navzoč pri poskusnem streljanju. Misel za zgradbo takega velikanskega topa je dal sam maršal pl. Ludendorff, načelnik nemškega generalnega štaba. Naročil je tehniškemu štabu, da izgradi top, ki bo streljal na daljavo 110 km. Pol leta so vsi najboljši nemški inženirji izdelovali načrt za tak top. Končno je bil top zgrajen. Bila je to grdobija, ki je s svojim žrelem preko gozdov, hribov in gora strašila vso okolico na daljavo 120 km. Velikost granate je bila dvakrat večja, ko znaša velikost največjega topa. Zanimivi so bili prvi strelske poskusi o tem velikanom in je bilo težko najti primernega streljšča. Prve strelske so se napravili na morski obali. Streljanje so opazovali posebni zrakoplovi. Osem dni pozneje so že padli prvi strelci na Pariz. Najpoprej sta bila

zgrajena dva taka topa, a tretji še ni bil izgotavljen. Oba topa sta bila tip velikanskih pomorskih topov in tudi osobje nemške mornarice je vodilo to streljanje. Nemški polkovnik nemškega generalnega štaba je priznal, da streljanje iz teh topov ne bo doseglo velikih materialnih uspehov, učinek je bil samo moralne vrednosti. Dne 23. sušca l. 1918 ob 7. uri zjutraj je začela ta baterija prvič streljati in je oddala vsak četrtni ura en strel. To obstreljevanje je trajalo tri dni 2 do 3 ure in sicer zjutraj, predno je zasijalo solnce. Nemci niso mogli ugotoviti, kake uspehe je imelo to obstreljevanje. Toda že v 30 urah so francoski in angleški zrakoplovi dognali, kje se nahaja ta nemška baterija in cela kr dela teh zrakoplovcev je začela močno obstreljevati stališče te nemške baterije. Toda ti nemški velikanski topovi so že postali nerabni, ko so oddali le nekaj strelov in morali so jih poslati nazaj v tovarno. Ves čas obstreljevanja je imela ta baterija samo 7 mrtvecev in 15 ranjenih, toda niti eden francoski ali angleški topovski strel ni mogel zadeti „Debelo Berto“, ki je bila strah in trepet Parižanov, kajti na stotisoči pariškega prebivalstva je z vso naglico zapustilo mesto že ko so padli prvi streli, o kajih se je dognalo, da so prišli iz daljave — 120 km.

Razcesar Viljem — „zgodovinar“. Iz Berolina poročajo: V Lipskem je izšla knjiga „Vergleichende Geschichtstabellen von 1870 bis zum Kriegsausbruch 1914“ (Primerjajoče zgodovinske tabele od 1. 1870 do izbruhu svetovne vojne 1914). Spisal jo je bivši nemški cesar Viljem. Prvotno je bilo to delo namenjeno njegovi osebni uporabi, pozneje so ga tiskali kot „rokopis“ in razdelili ožemu krogu Viljemovalcev. Na razna prigovarjanja je Viljem knjigo izročil javnosti. Zgodovinske in kritične vrednosti Viljemuvalcev zapiskov ne cenijo preveč niti tisti politiki, ki so jih pregledali pred obelodanitvijo.

Za smeh in kratek čas.

Nič se ne boji. Neki kmet je kaj rad popival po gostilnah. Zato sklene žena, da ga hoče postrasti, morda bo to sredstvo, ki ga pomaga in spravilo moža na boljšo pot. Ko ga nekoč zopet ni bilo do pozne noči domov, se opravil kakor sam bognasvaril in ga pričakuje za nekim drevesom. Mož pride mimo in ona stopi pred njega. — „Kdo pa si“, vpraša mož ves preplašen. „Jaz sem hudič!“ reče žena z globokim glasom. — — — „O, le stopi bliže in mi podaj roko; jaz imam tvojo sestro za — ženo!“

Kako misli žid v nebesa priti. — Žid in kristjan se pogovarjata pri žlahtni kapljici. Pa reče kristjan: „Škoda zate, Jajteles, da ne prideš v nebesa, ker si sicer dober in pošten človek.“ — „Pa zašto ne bi prišel v nebesa?“ — „No, ker si žid!“ — „Kaj pa za to! Gledal bom, da pridem v najhujši zimi pred nebeška vrata. Potem jih bom odpril in zopet zaprl. Pa bom še enkrat odpril in zopet zaprl. In zopet bom odpril in zopet zaprl. Zdaj se bo sv. Peter razjezikil in bo zakričal: Kaj pa delaš? Pridi notri, ali ostani zunaj!“ — — — „Nu, evo ga, pa bom Šel noter!“

Fant star 10 ali 11 let iz katoliške hiše, ki bi v cerkvi stregel in po leti pasel, se sprejme ta, oj v šupnišče. Kje, pove upravitelju. 1—2 808

Kot učenka želi vsebiti v trgovino štirinajstletna dekleca. Vprašati: Ovoršak Ježeta, Bežina p. Konjice. 856

Kupim: Okvire, (ramice) za strojno opako (strafalo), rabljene ali 40.000 komadov, 1 barata, velika 800 do 400 m² ali 1 topa iste velikosti, 1 lokomobil 16—15 konjskih sil, ostanke trdnice 4—6 cm visoke, na 800 metrov dolgi, ter 10 komadov vagonov. Penušte z označbo, da bodo poslati na naslov: Matka Kos, Biograd pošta Šerajna Rijeka, Hrvatska. 836

Dekla za v kuhijo prida, vostenia in zasnovi, katera bi znala že nekaj kuhati se sprejme v trgovino hišo na dečeli. Plača po dogovoru. Naslov se poslje na upravo pod „Poštosa“. 1—2

zgrajena dva taka topa, a tretji še ni bil izgotavljen. Oba topa sta bila tip velikanskih pomorskih topov in tudi osobje nemške mornarice je vodilo to streljanje. Nemški polkovnik nemškega generalnega štaba je priznal, da streljanje iz teh topov ne bo doseglo velikih materialnih uspehov, učinek je bil samo moralne vrednosti. Dne 23. sušca l. 1918 ob 7. uri zjutraj je začela ta baterija prvič streljati in je oddala vsak četrtni ura en strel. To obstreljevanje je trajalo tri dni 2 do 3 ure in sicer zjutraj, predno je zasijalo solnce. Nemci niso mogli ugotoviti, kake uspehe je imelo to obstreljevanje. Toda že v 30 urah so francoski in angleški zrakoplovi dognali, kje se nahaja ta nemška baterija in cela kr dela teh zrakoplovcev je začela močno obstreljevati stališče te nemške baterije. Toda ti nemški velikanski topovi so že postali nerabni, ko so oddali le nekaj strelov in morali so jih poslati nazaj v tovarno. Ves čas obstreljevanja je imela ta baterija samo 7 mrtvecev in 15 ranjenih, toda niti eden francoski ali angleški topovski strel ni mogel zadeti „Debelo Berto“, ki je bila strah in trepet Parižanov, kajti na stotisoči pariškega prebivalstva je z vso naglico zapustilo mesto že ko so padli prvi streli, o kajih se je dognalo, da so prišli iz daljave — 120 km.

Posestvo 15 oraloz, obstoječe iz niv, travnikov, gozdov, pašnika, poslopja, sidana, z opoko krito, 2 šivinska hleva, računomnik, braide, v razvalini v Regazi št. 26 pri Hočah je poceni na prodaj radi družinskih razmer. 815

Tri pave 2 ramca in 1 ramica so na prodaj pri Ernesta Majhale, Peškeje pri Ptaju. 818

Kupim male posestvo 1 do 2 oraloz v bližnjem Mariboru. Struel Mihail, Ormož itd. 826

Viničar se pod dobrimi goji sprejme. Natančna posojila daje Kugleš Ivan, Vedole, Št. Peter pri Mariboru. 824

Lipov les (plohe) tudi poštar Ivan Sojč v Mariboru, Cankarjeva ulica 26. 1—3 821

Mlinarskega pomembnika sprejme Ferdo Lešnik v Framu. 818

Praktikanta ozir. kontorista, ki bi opravil službo od pol 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne ter od 1.—5. ure popoldne se sprejme. Slovenskega in nemškega jezika mora biti v govoru in pisavi popolnoma večš. Plača po dogovoru. Ponudbe na Fračca Pergier, tovarnar, Maribor, Mlinarska ulica 44.

Trgovski učenec izobrete pošte hiše z dobrimi šolskimi sprijevali se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom Alojz Piater, Slov. Bistrica. 1—8 822

Proda se debre uglašena 8 vrata harmonika na 12 basov, nadalje dražinski gramofon z 27 ploščami pri Andreju Anderliku v Cerovcu št. 47. R. gata Slatina. 1—2 828

Nujno išče mesto trosca, vstopni gospod, kot pisarista moč, tudi slaga pri pedjeju, posamezniku. Slovensko, nemško, italijansko, (francosko). Ponudbe na eleganci zavod I. Šašnik, Maribor, Slovenska ulica. 814

Mlad prodajalec trgovine mešanega blaga, več slovenskega in nemškega jezika želi službo skozi zamenjati tudi kot sladkar dober, v prijazni Savinjski dolini. Naslov v upravi lista. 827

5000 m³ bukovega stoječega lesa imata na prodaj. Les se lahko uporabi za na žago, drva in oglje. Franč Plesnik, pos. Št. Dah 47, p. Solčava, Sav. dolina. 1—2 820

Kovačija z orodjem vred se sledi smrti mestra da v njem. Dela devolj, zaslužak dober, v prijazni Savinjski dolini. Naslov v upravi lista. 827

Na prodaj bela, vkorinjena šmarica, ki močno rodi in rada raste v vsaki zemlji, ne rabite gajice in ne šepela. Naročite takoj, ker trde bodi pošte. Cena kolikor 2 K. Za vprašanje ali odgovor se morajo prisjeti načmke. Grabar Alojzij, trtar, Zagreb p. Jurčić pri Ptaju. 1—2 829

Spretna prodajalka spesirjate stroke z letnim spr. členom se sprejme. Ponudbe z navedbo plača se naj posilje na nadalje K. Rebs, tretnar, suhomesnate rebe v Zagrebu. 828

Cedliene trte vseh boljših vrst in tudi necepjeno šmarico, se dobi zopet pri Antonu Slodnjak, trtar, p. Jurčić pri Ptaju. 1—2 800

Pozor mlinarji! Prvovrstna švicarska svilena mlinarska sita (pajteljni), kakor tudi pristna vilnena sita, 24 in 32 cm široka, priporoča trgovina

Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodverska ulica št. 35. nasproti «Stare Tišlerjeve gostilne». 1—4* 823

se dobri zapomai to-le Številko

si dobro zapomai to-le Številko

Ako nočete, da Vam Vaša perutnina pogine od kolere

dajte jo cepiti s cepilom in serumom, ki ga dobivate v najboljši vrsti vedno sveže pri

Jugoslovanskemu serum-zavodu d. d.

ZAGREB, Bićnicka cesta broj 21.

Telefon 14-45.

Brzojavi: Serum-Zagreb.

OKREPNI KORENINE

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las
in brade razpoložila Baloh & Rosina,
Maribor, steklenica 80 Kron. Poština
se zaračuna posebej.

ODSTRANI LUSKINE

Prepričalite se!

Najceneje kupite vedno sveže špecerijsko blago kot
riž, moko, sladkor, kavo, petrolej,

milo in razno drugo blago v trgovini DOBLJEKAR, nasproti lekarne pri „Arehu“

Maribor, Tattenbachova 2.

Ženski zdravnik in porodničar

Med. univ. dr. France Toplak

bivši večletni sekundarij dež. bolnice v Ljubljani, eleve-o-
perater vseučiliške ginekološke in porodniške klinike prof.

Pitje v Pragi

ord. od 11-12 in od 2-4 (razv. nedelj in prazn.)

745 Maribor, Glavni trg 18.

Plošče za pohištvo!

Priporočam svojo bogato zalogu plošč iz belega in bar-
vanega Carrara-marmorja vsem trgovcem pohi-
štva, mizarjem, elektrotehničnim podjetni-
kom in za spominske plošče.

Plošče oddajam tudi na

debelo. : 3-5 802

Karel Kocijančič in dediči
kamnosek, Maribor, Gregorčičeva ul.

Kupim takoj vsako množino
bukovih in
hrastovih drv.

Dra morajo biti vsaj napol suha. Plačam najvišjo
ceno. — Cenjene ponudbe na upravo «Slovenskega
Gospodarja» pod šifro «Co et G. 150». 2-5 805

Zaloga pohištva

Karol Preis

Maribor, Gospodsko ulica 20
(prej trg. hiša Pirchan.)

Spanice, jedilnice, gospodske sobe,
klubgarniture, pohištvo iz mehkega
lesa, kuhinjsko pohištvo, železno
pohištvo, vložki, medroce, stolice,
pesteljno perje, preproge, pedebe,
zrcala, gradi za medroce, platno,
blago za pohištvo, liseleum i. t. d.,
po izvanredno znižanih cenah. :

Svobeden ogled, vsakdanja varnska razpečljitev.
Ceniki brezplačno.

OKREPNI KORENINE

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las
in brade razpoložila Baloh & Rosina,
Maribor, steklenica 80 Kron. Poština
se zaračuna posebej.

ODSTRANI LUSKINE

NAZNANILO!

Slavnemu občinstvu v Laškem in okolici vladno na-
znamjam, da sem preselil svojo

trgovino z mešanim blagom

v lastno hišo pri «Pošti» ter se vsem najbolje priporočam.

Ob enem vladno naznamjam, da kupujem bukovo
oglie ter vse vrste trdih drv in hrastove ter bukove prage
(švelarje) ter prosim cenj. ponudbe.

S spoštovanjem

3-3 795 Rudolf Dergan, trgovec v Laškem.

Klobuke

zimsko perilo 5-5 715
čevlje, dokolenice (gamaše)
dežnike, dežne plašče
copate, nogavice, torbice
za trg, potov. košare in razno galanterijsko
blago kupite najbolje in po zmerni ceni pri

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Razprodaja

Manufakturna trgovina Nabergoj,
Slovenska ulica 12, razprodaja vsled družins-
kih razmer vso zalogo raznovrstnega suknja
perila i. t. po znižanih cenah.

Izjava.

Ker je Pečnik Ciril tožbo radi žaljenja časti
umaknil, izjavljam, da obžalujem, da sem ga nepre-
vidno dolžil nepravilnih manipulacij v Niderdorferje-
vem mlinu v Vrbju pri Žalcu.

819 Placidus, usmiljeni brat v Vrbju pri Žalcu.

Zbirajte za „Tiskovni dom“!

MARIBOR, Grajski trg 1.

Velika zaloga vseh vrst moškega in ženskega suknja, samo
najboljše angleško in češko blago.— Perilo, nogavice, odeje i.t.d.
Največja izbira vseh vrst svilenih robcev in šerp. — Cenjene
ženine in neveste se še posebno opozarja, ne pozabite predno
si kaj kupite, ogledati si zalogo v veliki manufakturni trgovini

JOS. KARNIČNIK, Maribor, samo Grajski trg štev.

1
1.

Ljudska posojilnica v Celju

pri „Belem volu“

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4%, ozir. 4 1/2%, od dneva vloge do dneva dviga.

Posojila daje na vknjižbo, poročilo in zastavo.

Otvorja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica iz svojega.

740

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzojavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnike: Bjakovo, Sarajevo, Sember,
Split, Šibenik. Ekspozitura: Blei.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banke d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v
Karlovci in Gospodarsko banke d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afiliacijami čez K 50,000,000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja
tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje
vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec sročk državne razredne loterije.

581

Najceneje kipiš in
:: najbolje ::
V Cirilovi tiskarni v Mariboru

papir kanclijski fini in konceptni,
pisemski, svileni (židan), prešani
(krep), mapice, kasete, ovojni
papir, vse najrazličnejše pisar-
niške potrebštine kakor: črnilo,
persa, svinčnike, radirke, rav-
nila. Molitvenike, rožne vence,
svetinjice, trgovske knjige; šols-
ke potrebštine, razglednice.

Solidno.

Točno.

Pri Jos. Osolinu v Laškem
— kупite raznovrsno blago vedno najboljše.
1-2 817 Z odličnim spoštovanjem Jos. Osolin.

Cirklova tiskarna v Mariboru.

Odgovorni prednik: Vlado Pušenjak.

Izdaja Konzorcij „Slov. Gospodarje“